8554 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P. 126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo
Cena 500 lir
Leto XXXIX. Št. 5. (11.421)
TRST, petek, 7. januarja 1983

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

ZA SEDAJ PA NE BO IZREDNEGA DAVKA «UNA TANTUM»

DRUGI DEL VARČEVALNIH UKREPOV BO PRIZADEL SOCIALNO SKRBSTVO

Od ukrepov, ki jih bo vlada danes sprejela, bo odvisne delavce najbolj prizadel tisti, ki predvideva ukinitev plačevanja prvega dne bolezni

RIM — Ministrski svet bo na svoji današnji seji sprejel drugi del svojih varčevalnih ukrepov: zakonski odlok, s katerim bi se moralo steči v državno blagajno nadaljnjih 3.500 milijard predvsem s klestenjem izdatkov na področju zdravstva in socialnega skrbstva. S skupaj s 7.000 milijardami, do katerih bo država prišla z odlokoma, ki jih je sprejela konec preteklega leta, se bo državni primanjkljaj zmanjšal za približno 10,5 milijarde lir, številka, ki je mnogo manjša od potreb.

Ti ukrepi pa bodo zelo drago stali italijansko skupnost, saj bo moral marsikdo spremeniti svoj način življenja. Zvišal se bo ticket na zdravila, prizadeta pa bo tudi pravica vsakogar, da zboli. Prvi dan bolezni namreč delodajalci ne bodo več plačali, porodniški dopust, ki je doslej bil enak za vse matere pa bo od sedaj odvisen od števila prisotnosti na delu v dvanajstih mesecih pred dopustom. Po mnenju vlade je to edini način, da bi sanirali primanjkljaj INPS, ki je že dosegel 22.000 milijard lir. Ti ukrepi naj bi predvsem prizadeli neopravičene odsotnosti, ki so v letu 1982 dosegle poprečno 35 dni na vsakega uslužbenca.

Med ukrepi, ki jih bo vlada danes sprejela, pa ni tako imenovanega davka «una tantum», se pravi izredne dajatve, ki bi morala prizadeti predvsem neodvisne delavce, se pravi tiste, med katerimi gre zabeležiti največ davčnih utajevalcev. O davku «una tantum», o reformi davka na dohodek fizičnih oseb ter o fiskalizaciji socialnih dajatev za 7.000 milijard lir bo poročal minister za finance Forte, ki bo tudi konec meseca predložil ustrezni zakonski osnutek. Odobritev tega osnutka pa je, spričo sedanjega ritma parlamentarnega dela najbrž zelo oddaljena. Poleg vsega bo odobritev odvisna tudi od stabilnosti vlade: nihče namreč ne more izključiti možnost predčasnih volitev. V tem primeru bi namreč zakonski osnutek, ki predvideva spremembo količnikov IRPEF zapadel sam od sebe. Danes bo minister Forte le poročal vladi o sporazumu, ki ga je dosegel s sindikati in ki je odvisen od uspeha pogajanj o ceni delovne sile.

Kar zadeva stališča strank, so si slednja še kar nasprotujoča. Krščanska demokracija jih zagovarja najbolj dosledno. Socialisti trenutno molčijo, najostrejši protesti pa prihajajo iz liberalnih in socialdemokratskih vrst. Socialdemokratski minister Di Giesi celo pravi, da je vladna gospodarska politika povezana z interesi velike industrije in špekulacije.

Kritično oceno komunistične partije je včeraj ponovil Giorgio Napolitano, predsednik komunistične skupine v poslanski zbornici, ki je napovedal protipredloge KPI. Komunisti bodo predvsem predlagali izreden davek na velika premičninska in nepremičninska posestva, predlagali bodo zakon, ki naj zagotovi občinam pravičnejše obdavčevanje, pravično reformo zdravstva in socialnega skrbstva, zmanjšanje javnih izdatkov na tistih področjih, ki niso produktivna in so najbolj povezana s špekulacijami in končno bodo predlagali ukrepe, ki naj zmanjšajo brezposelnost in zavrejo naraščanje cen. Načelnik komunistične skupine v poslanski zbornici je napovedal dosledno opozicijo svoje stranke v parlamentu, ko bodo o zakonskih odlokih morali razpravljati v parlamentarnih avlah. Komunistična opozicija pa bo, kot je dejal Napolitano, opozicija «vladne stranke in obenem levičarske stranke», ki išče dialog in pozitiven odnos z vsemi levičarskimi silami, predvsem s socialistično stranko.

Sindikalne organizacije pa so zelo ostro kritizirale ukrepe, ki predvidevajo klestenje izdatkov za socialno skrbstvo. V svojem komunikeju pravi federacija CGIL, CISL in UIL, da je krčenje izdatkov na tem področju povsem nesprejemljivo.

R. G.

LONDON — Pred odhodom v Rim se je japonski zunanji minister Shintaro Abe včeraj pogovarjal s predsednico angleške vlade Margaret Thatcherjevo.

MED TEŽKIM SCOTTIJEVIM POSREDOVANJEM

Spontane manifestacije proti vladnim ukrepom

V Genovi delavci zasedli letališče, drugod prekinjen cestni in železniški promet

RIM — Samo še dva tedna od roka, ki ga je Fanfani postavil delodajalcem in sindikatom za sporazum o stroških za delovno silo (draginjski dokladi) in obnovitvi pogodb, je minister za delo Scotti pospešil svoje posredovanje. Včeraj je sprejel najprej zastopnike Confindustrie in državnih podjetij, nato pa tajnike enotne sindikalne zveze. Toda prava pogajanja se bodo začela, seveda ob ločenih mizah, prihodnji torek in bodo trajala, po Scottijevi napovedi, neprekinjeno do petka. Če do tedaj ne bodo dosegli sporazuma, bo Scotti sestavil svoj predlog o upočasnjevanju draginjske doklade, o katerem bo pa morala sklepati vlada.

Včerajšnji posveti so bili torej zgolj preliminarnega značaja, potekali so pa v vznemirljivem vzdušju, pod vtisom spontanih stavk in protestnih manifestacij, ki so jih delavci uprizorili po vseh večjih krajih v državi proti davčnim in drugim «stabilizacijskim» ukrepom, ki jih je vlada že sprejela ob koncu leta. V vseh industrijskih mestih, tako na Severu kot na Jugu, so tovarniški sveti priredili protestne stavke, ki so trajale po nekaj ur, s sprevodi in sindikalnimi shodi.

Najostrejše oblike je protest zavzel v Genovi, kjer so delavci zasedli letališče, drugod so pa sprevodi za krajši ali daljši čas prekinili cestni in železniški promet. S tem v zvezi je notranji minister Rognoni poklical na posvet Lamo, Carnitija in Benvenuta, nakar je tajništvo enotne sindikalne zveze objavilo noto, ki ocenjuje take oblike boja za «zgrešene in škodljive», dasi jih opravičuje ponekod napetost zaradi hudih krajevnih kriz. Ni še znano, ali bodo krajevni sindikati zato preklicali vrsto stavk in manifestacij proti ukrepom vlade, ki so jih napovedali za danes v Milanu, Rimu, Tarantu in v drugih krajih.

Položaj bi se seveda še zaostril, če bi danes vlada sprejela drugi sklop ukrepov glede zdravstva in skrbstva. Sindikati nasprotujejo zlasti ukinitvi odbore za prvi dan bolezni in skrajšanju kritja za čas poroda ali bolezni, kar je Scotti obljubil sporočiti na današnji seji vlade. Tajništvo zveze CGIL - CISL - UIL je vsekakor objavilo sporočilo o sklepih predvčerajšnje seje, ki napoveduje vrsto deželnih manifestacij o vprašanjih tarif, davkov zdravstva in skrbstva od 10 do 15 t.m., vsedržavno stavko v industriji in «pohod za delo». Sindikat obenem izraža «odločno nasprotovanje dosedanjim vladnim ukrepom in poudarja, da bi morebitni samovoljni odločitvi vlade glede draginjske doklade nujno sledila vsedržavna splošna stavka.

Nekatera kuriva od ponedeljka cenejša

RIM — Od ponedeljka se bodo plinsko olje in petrolej za ogrevanje pocenili za 16 lir pri litru, tekoče kurilno olje pa za 12 lir pri kilogramu. Cena mazuta se bo znižala za 7, oziroma 8 lir pri kilogramu, pač glede na vsebino žvepla. Glede bencina ne bo še nobenih sprememb, ker se njegova cena v drugih državah EGS še ni znižala v primerjavi z Italijo za predvidenih 20 lir, ampak samo za 11 lir pri litru.

milijardo in 700 milijonov lir za vrsto raziskav ter milijardo in 800 milijonov lir za pospeševanje kulturnih dejavnosti in pobud za ohranitev italijanskih pričevanj v Jugoslaviji.

Zakon o dodatnih naložbah za Osimo

RIM — Uradni list je objavil zakon o nadaljnjih naložbah v skupnem znesku 318 milijard lir za štiriletje 1982-1985 za izvajanje osimskih sporazumov. Od tega bo država dodelila deželi Furlaniji - Julijski krajini 250 milijard, državnemu cestnemu podjetju ANAS 54 milijard, ministrstvu za javna dela 10 milijard za ureditev mejnih prehodov, zunanjemu ministrstvu pa

OD TURIZMA PRIČAKUJEJO POMEMBEN PRISPEVEK K STABILIZACIJI

Socialistična zveza razpravljala o preskrbi tržišča in turizmu

Občani so nezadovoljni z načinom, kako se skušajo rešiti vprašanja preskrbe - Cene turističnih storitev bodo v letošnji sezoni konkurenčne

BEOGRAD — «Ne smemo se sprijazniti z boni, niti s seznami, ki bi ljudi zadrževali v vrstah in jih na ta način ločevali od delovnih mest. Namesto tega moramo vse svoje sile usmeriti v povečano proizvodnjo izdelkov, ki jih primanjkuje,» je dejal predsednik zvezne konference SZDLJ Marin Cetinić ob koncu včerajšnje večurne razprave predsedstva SZDLJ o uresničevanju nalog socialistične zveze v boju za družbeno in gospodarsko stabilizacijo. Na seji predsedstva so razpravljali tudi o nalogah socialistične zveze na področju turizma.

V včerajšnji razpravi so največ pozornosti namenili preskrbi tržišča in sprejeli sklepe v zvezi s tem. «Dodovlj je zapletov glede bonov in seznamov za preskrbo,» je v uvodnih besedah poudaril Nenad Bucin. «Socialistična zveza ne more tolerirati prakse, da z avtoritativnih mest dajejo negativna mnenja o bonih in seznamih in da jih druga, prav tako avtoritativna telesa pripravljajo. Občani so nezadovoljni z načinom, kako najpogosteje poskušajo reševati probleme preskrbe. Tega se moramo zavedati in zato je nujno nenehno spremljati politične razmere in razpoloženje delovnih ljudi in občanov in upoštevati njihove predloge.»

Na včerajšnji seji so razpravljali tudi o prihodnji turistični sezoni. Do konca leta od turizma pričakujejo pomemben prispevek h gospodarski stabilizaciji. Zato morajo vse organizacije socialistične zveze sprožiti akcijo za vsestranske in pravočasne priprave na prihodnjo turistično sezono, so menili. Zagotovitev zadostnih količin goriva, kmetijsko-živilskih proizvodov, tujega tiska in izboljšanje kakovosti turističnih storitev, so največje naloge, saj so prav napake na tem področju lani povzročile, da je bil devizni prihodek manjši za 300 milijonov dolarjev kot leta 1981, tujski promet pa manjši za 11 odstotkov. ZIS je priporočil, da bi turističnim organizacijam od njihovega deviznega prihoda pustili 8 odstotkov za uvoz reprodukcijskega materiala, nujnega za izboljšanje ponudbe in nakup tujega tiska. Prav tako je priporočil, naj bi zagotovili predujem v višini milijona dolarjev za turistično propagando v prvem tromesečju in da bi delovne organizacije združile čim več sredstev v te namene. Cene turističnih aranžmajev za letos so v glavnem konkurenčne vendar pa cene pri zasebnikih in cene zunajpenzionskih storitev niso v skladu s ponudbo. (dd)

Pajetta v Beogradu

BEOGRAD — Predsednik predsedstva CK ZKJ Mitja Ribičič je včeraj sprejel člana direkcije italijanske KP Giancarla Pajetto, ki se na povabilo predsedstva CK ZKJ mudi na krajšem obisku v Jugoslaviji.

PO TRDITVAH AMERIŠKE VOJAŠKE PROTISATELITSKE VOHUNSKE SLUŽBE

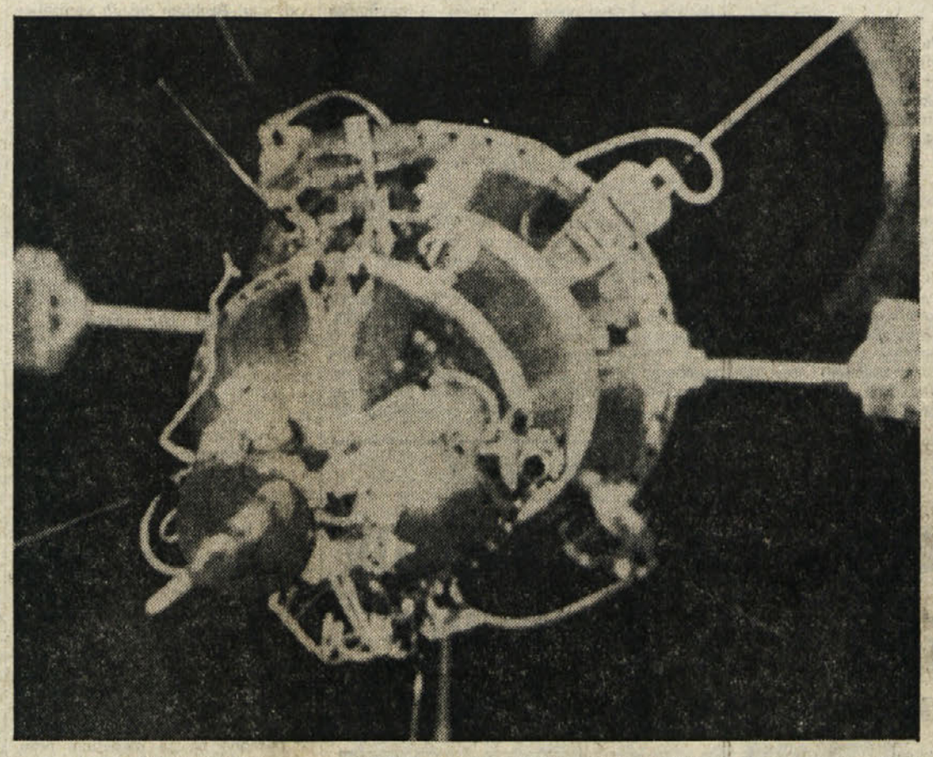

Sovjetski satelit pobegnil iz tirnice

V Moskvi zanikajo možnost padca - Varnostni ukrepi v Italiji, čeprav je objektivna nevarnost majhna

RIM — Vest, da bo morda sovjetski vohunski satelit «cosmos 1402» padel na Zemljo, je vzbudila veliko pozornost po vsem svetu. Da s tem «cosmosom» nekaj ni v redu so prvi opazili Američani, katerih protisatelitska vohunska služba je ugotovila, da je to vesoljsko plovilo nepričakovano zavilo z dosedanje poti, začelo je izgubljati višino, poleg tega pa se vrti okrog svoje lastne osi. To naj bi najbolje dokazovalo, da ga iz sovjetskih oporišč ne morejo več nadzorovati in voditi.

Ker je v tem satelitu atomski generator, ki poganja zelo zapletene aparature, s pomočjo katerih Sovjeti nadzorujejo plovbo atomskih podmornic po oceanih, padec takega telesa na Zemljo, seveda, ni brez določene nevarnosti. Američani so zato zahtevali od Sovjetov pojasnila, toda ti so odločno zanikali možnost padca, ampak so nasprotno zatrdili, da «satelit opravlja v načrtu predvidene operacije in se nikakor ne nahaja v nevarnem položaju.»

Na Zahodu, kajpak, ne mislijo tako, saj vsi izračuni kažejo, da bi moral sovjetski «cosmos» prileteti v ozračje že konec tega meseca, vendar točnega datuma ni mogoče napovedati, prav tako pa tudi ne kraja kjer bo padel, to pa tem bolj, ker leti izredno hitro, saj obpluje Zemljo v samih 90 minutah.

«Cosmos 1402» je bil izstreljen lani 30. avgusta, s perigejem 250 km in apogejem 265 km, z naklonskim kotom 90 stopinj v odnosu do ravnika, tehtal naj bi dve toni, v premeru pa naj bi meril 91 cm. Njegov atomski reaktor naj bi poganjal uran 235 in ne plutonij, kar je sreča, saj je plutonij mnogo nevarnejši.

Tudi v Italiji so že ustanovili študijsko skupino, ki sledi poletu tega satelita, obenem pa se je v Rimu tudi že sestal štab civilne zaščite, ki je že dal navodila karabinerjem, policiji, vojski, finančnim stražnikom in gasilcem, kako naj se ravnajo, če bi kak del satelita padel na tla v Italiji. Na področju, kjer bi se to zgodilo, bi morali v takem primeru prebivalci ostati v hišah, približati se ne bi smeli nobenemu neznanemu predmetu, oz. takoj bi morali obvestiti oblasti, če bi ga kje zasledili. Seveda, pa je taka možnost izredno majhna, saj je mnogo nižja od desetine enega odstotka. Sploh pa strokovnjaki menijo, da je 70 odst. možnosti, da bo satelit padel v morje.

Decembra počasnejša rast inflacije

RIM — Decembra 1982 so se cene povišale samo za 0,7 odstotka v primerjavi z novembrom, kar je obdržalo enoletno rast draginje na 16,3 odstotka, torej le malenkost več kot je bila vlada določila za najvišjo dopustno mejo inflacije. Gre za najnižji mesečni porast v poldrugem letu, kar ocenjujejo kot ugodno znamenje upočasnjenja inflacije. Če se januarja cene ne bodo povišale za več kot 1 odstotek, bo februarja draginjska doklada narasla za 13 točk. Ni pa še jasno, ali bodo zato dobili vsi v kuvertah po 31.057 lir (po dosedanji enotni vrednosti točke) ali pa večina mnogo manj, kot zahteva Confindustria, ki je preklicala sporazum o draginjski dokladi iz leta 1975.

Na zahtevo sodnika Martelle

Musa Ceder Celebi ta teden v Italiji

BONN — Zvezna republika Nemčija bo po vsej verjetnosti že ta teden izročila Italiji Musa Cederja Celebija, ki ga obtožujejo, da je dal Mehmetu Aliju Agci denar za atentat na papeža Janeza Pavla II. Medtem pa turško časopisje na široko ugiba o rezultatih Martellovega zaslišavanja turškega podjetnika Atalayja Sarala in trdi, da je rimski sodnik odkril nove pomembne dokaze. Turško časopisje pa se še najbolj huduje nad zadržanjem Bolgarov, ki jim nočejo izročiti turškega mafijca Bekirja Celenka, ki ni samo vpleten v atentat na papeža, temveč ga Turčija zahteva zaradi drugih navadnih zločinov.

Italijansko pravosodno ministrstvo pa je včeraj ogorčeno zavrnilo vesti o domnevnih obiskih agentov italijanske protiobveščevalne službe pri Agci pred izbruhom «zadeve Bolgarija». Minister Darida je že sprožil sodni postopek proti neznancem, ki «naj bi z lažnimi dokumenti dokazovali resničnost take teze».

V Portorožu začetek seminarja italijanskega jezika in kulture

PORTOROŽ — Včeraj se je v portoroškem avditoriju začel 22. seminar italijanskega jezika in kulture. Častni gost letošnjega seminarja je pisatelj Ferdinando Camon, slušatelji pa so si v prvem dnevu lahko ogledali film režiserja Pupija Avatija «Jazz band».

Osemdnevni seminar je namenjen predvsem profesorjem in dijakom šol z italijanskim učnim jezikom na Obali in v Bujščini. Profesorji bodo največ pozornosti posvetili metodologiji poučevanja italijanščine, pedagogike in psihologije sporočil. Seminar za dijake bo zajemal razvoj italijanskega filma, obravnavali pa bodo tudi «pop art», relativnostno teorijo Einsteina, spregovorili o faktorjih, ki vplivajo na celovito pripravljenost športnikov, in o plesu, oziroma o razvoju «rock and rolla».

Na seminarju bodo predavali Alberto Miani in Luciano Gallioni s padovske ter Bruno Meier in Enzo Pettrini s tržaške univerze.

I. U.

DAN PO ZAKLJUČKU PRAŠKEGA SREČANJA OBJAVLJENA TUDI POLITIČNA IZJAVA

Popuščanje napetosti v Evropi središčna tema mirovnega predloga varšavskega pakta

Omejevanje oboroževanja se mora začeti tam, kjer se oba bloka fizično stikata Zahod v precepu ostaja na potezi in medtem opozarja na svoje stare pobude

PRAGA — Po že znanem besedilu skupnega zaključnega sporočila, so včeraj v Pragi objavili še politično izjavo komaj zaključenega vrha varšavskega pakta, katere bistveni del predstavlja predlog, naslovljen v prvi vrsti na članice pakta NATO, za takojšen začetek neposrednega dialoga o zajezitvi in občutnem zmanjšanju vojaških izdatkov.

Strnjeno bi praški predlog lahko takole razčlenili: zamrznitev proizvodnje in razvijanja novih sistemov jedrskega orožja in zanj potrebnih radioaktivnih materialov; omejitev prodaje in izročanja konvencionalnega orožja; krčenje dejavnosti vojnega ladjevja, omejevanje ladijske oborožitve ter povečanje varnosti in zaupanja na morjih in oceanih; umik vseh ladij, opremljenih z atomskim orožjem, s Sredozemskega morja in opustitev načrtov o namestitvah jedrskega orožja v vseh obmorskih državah, ki same ne razpolagajo s tako oborožitvijo; odprava tujih vojaških oporišč in umik oddeljenih enot s tujih ozemelj.

V izjavi je jasno poudarjeno, da je njen temeljni namen doseči sporazum o tem, da nobeden od obeh blokov, ali posamezne države podpisnice, ne bodo prve uporabile navadnega ali jedrskega orožja in torej vojaške sile nasploh. Ta obveza pa naj se nanaša na ozemlja vseh dežel podpisnic sporazuma, na njihovo vojaško in civilno osebje, ladje, letala, vesoljska plovila in naprave, kjerkoli se nahajajo. Seveda pa sporazum podpisnikom ne bi omejeval neodtujljive pravice do samoobrambe, posamične ali kolektivne, skladno z 51. členom ustanovne listine OZN.

Pri prizadevanjih za odstranitev vojaške nevarnosti je za varšavski pakt najvažnejše utrditi evropsko varnost, saj so se na evropskem kontinentu nakopičile neizmerne količine jedrskega in konvencionalnega orožja, poleg tega pa na tem koščku sveta prihajata v neposreden stik silj obeh vojaških grupacij. Upoštevati je treba tudi skupen napor evropskih dežel, ki so uspele ustvariti temelje za dosleden razvoj dobrososedskih odnosov, sodelovanja in vzajemnega zaupanja ter spoštovanja. Praška izjava nadalje podčrtuje izjemen pomen helsinške listine, ki jo hudo ogroža namen NATO pakta, da bi v Evropi umestil nove ameriške rakete; odločilno je torej preprečiti jedrsko tekmo in doseči zmanjšanje in omejitev jedrske oborožitve na stari celini. Ker pa je v sedanjih razmerah neutemeljeno upati v popolno odstranitev jedrskih sistemov, bi bilo prav izbrati pot drastične omejitve jedrskih raket srednjega dometa na temelju paritete in vzajemne varnosti. To pot pa je moč ubrati prav s pogajanji SZ in ZDA za omejevanje jedrske oborožitve v Evropi.

Praška deklaracija se potem podrobno ukvarja z najvažnejšimi mednarodnimi kriznimi žarišči, kot so Bližnji vzhod, Poljska, Afganistan in Latinska Amerika, posebej pa obsoja uporabo množičnih komunikacijskih sredstev za širjenje lažnih in zlonamernih vesti, ki škodijo predvsem socialističnim državam in naprednim gibanjem.

Poleg prvih previdnih odmevov z Zahoda, o katerih smo poročali včeraj, gre danes zabeležiti nekatere komentarje političnih opazovalcev, ki povečini menijo, da je Andropovu uspelo zaključati žogo na ameriško polje. Iz Washingtona in evropskega sedeža NATO pa v en glas prihajajo ugotovitve, da praški predlogi niso novost, da jih atlentski zavezniki v bistvu že leta sami ponavljajo in da so bili že vseskozi pripravljeni na pogajanja, ki jih sedaj varšavski pakt ponuja kot novost. Ob tem pa je seveda zaslediti pozitivno noto v bojazni, da ne bi na slepo odbili ponujene roke, kar bi kasneje lahko atlantskim zaveznikom prineslo obtožbe, da niso pripravljeni na dialog. Naidrznejši opazovalci zato brez pridržkov priznavajo, da je Andropovu v komaj dveh mesecih uspelo spraviti Zahod v izredno občutljiv položaj: praških pobud ne more aprioristično zavrniti, saj vendarle vsebujejo nekaj zanimivih točk, po drugi strani pa jih ne more niti sprejeti, ne da bi jih prej dodobra preučil in se tako izognil morebitnim «pastem sovjetske propagande».

Da so članice atlantskega zavezništva tokrat resnično na potezi, morda najbolje izhaja iz komentarja češkoslovaške agencije CTK, ki pravi, da bo voditeljem NATO pakta kaj težko najti resne razloge za odlašanje s takojšnjim začetkom pogajanj o predlaganem sporazumu, če so njihove namere res nenapadalne, kakor tako pogosto zatrjujejo.

CIUDAD DE MEXICO — Včeraj so objavili uradne podatke, po katerih je lani Mehika zabeležila novi rekord inflacije: v enem letu etso se cene povišale za 98,8 od sto.

NADALJUJE SE NAPETOST V LIBANONU

Spopadi v Tripolisu in zastoj v pogajanjih

Sprte muslimanske skupine so včeraj uporabile tudi topništvo - V Kirjat Šmoni čakajo na Habiba

BEJRUT — Medtem ko se v Tripolisu kljub premirju nadaljujejo spopadi med rivalskimi muslimanskimi skupinami, Izrael pa pošilja nova ojačenja proti dolini Bekaa, se niso premaknila z mrtve točke izraelsko-libanonska pogajanja v Kirjat Šmoni.

Libanon torej še vedno ne pozna pokoja. V Tripolisu napovedano premirje sploh ni stopilo v veljavo. Včeraj se je celo oglasilo težko topništvo, da si libanonska vojska ni upala v Tripolis, kjer so se stopnjevali spopadi predvsem med proiraškimi in prosirskimi milicijami, ki so se jim pridružile še druge muslimanske skupine. Sirci so predlagali, da bi mesto razdelili na dva dela, a nasprotniki niso sprejeli tega predloga. Položaj je tako zaskrbljujoč, da je v pogajanja že aktivno posegel vodja PLO Jaser Arafat. Možnost, da bi osebno posegel na «bojišču», v Bejrutu zanikajo, saj bi to pomenilo kršitev obveznosti, ki so jih sprejeli v sporazumu z ZDA in Izraelom.

Tudi v dolini Bakaa se napetost nevarno stopnjuje. Izraelci obtožujejo Sirijo, da je že namestila lansirne rampe za protiletalske rakete «Sam 5», ki jih je Sovjetska zveza že izročila Damasku. Tel Aviv je v odgovor že pričel kopičiti nove vojaške sile. Obrambni minister Šaron pa je v ZDA napovedal, da bodo Izraelci uničili vse baterije v trenutku, ko bi te ogrožale izraelsko varnost.

Ob vseh teh zapletih pa je treba poudariti, da je bilo že četrto izraelsko-libanonsko srečanje, tokrat v Kirjat Šmoni na severu Izraela neuspešno. Izrael vztraja pri svoji prvotni zahtevi, da se bo pogajal o umiku, šele ko bo z Libanonom dosegel okvirni mirovni sporazum o normalizaciji odnosov med državama. Libanon pa zahteva predhoden umik in šele nato bi se pogajal o normalizaciji. Trenutno so pogajanja zastala, saj vsi čakajo prihod posebnega Reaganovega svetovalca za Bližnji vzhod Habiba, ki bi moral premostiti s svojim vplivom sedanjo pat pozicijo.

RIM — Zastopniki enotne sindikalne zveze in državnega podjetja za elektriko so dosegli okvirni sporazum o obnovitvi delovne pogodbe za 120 tisoč uslužbencev ENEL. Sporazum predvideva povprečne poviške plač 90.000 na mesec.

Pol milijarde lir vredno prvo nagrado podelili lastniku na milanski postaji kupljene srečke

300 milijonov lir ostalo v Vidmu, 20 milijonov pa tudi v Trstu

RIM — Pol milijarde lir, t.j. prva nagrada italijanske loterije, ki je bila združena s televizijsko oddajo «Fantastico 3» je šlo v Milan. Za to je «poskrbel» Giulio Farci, eden izmed nastopajočih, ki je bil «nosilec» te nagrade. Šest nagrad je bilo porazdeljenih takole:

500 milijonov je šlo v Milan (srečka AD 531019), 450 milijonov v Firence (F 288523), 400 milijonov v Rim (V 741400), 350 milijonov v Rim (N 110245), 300 milijonov v Videm (O 369377), 250 milijonov v Arezzo (M 393576).

Ena izmed teh nagrad je torej ostala tudi v naši deželi, kjer so podelili še dve nagradi tretje kategorije. Medtem ko ni bilo na našem področju nobene izmed 44 nagrad druge kategorije (50 milijonov lir vsaka), pa sta bili izžrebani dve srečki tretje kategorije in sicer ena v Trstu, druga pa v Pordenonu. Teh nagrad je bilo skupno 150, vsaka pa znaša 20 milijonov lir.

Nagradili pa so tudi 200 tistih prodajalcev srečk, ki so dobile nagrade in sicer je prejel prodajalec zmagovite srečke 5 milijonov lir, prodajalec druge 4 milijone, nato pa za vsako naslednjo, do šeste, po pol milijona lir manj. Prodajalci srečk, ki so dobile nagrado druge kategorije so prejeli po pol milijona lir, za tretjo kategorijo pa po četrt milijona lir.

Kdo so srečni dobitniki, kajpak, sinoči ni bilo mogoče izvedeti, vsaj ne za tiste z najvišjimi zadetki. Vsekakor jih je bilo največ v Rimu, kjer so poleg tretje in četrte nagrade dobili še 12 nagrad druge in kar 39 nagrad tretje kategorije, kar je skupno naneslo kar dve milijardi in 130 milijonov lir. Na drugem mestu so bili Milančani, ki so pa prejeli skupno «le» 960 milijonov lir.

Skupno so letos prodali v vsej državi 24.265.081 srečk (skoraj dva milijona več kot lani), nagradni sklad pa je znašal 7 milijard 529.500.000 lir, t.j. približno poldrugo milijardo več kot pred letom dni.

Srečko, ki je zadela prvo nagrado, so prodali v trafiki na centralni milanski železniški postaji, kjer je šlo v promet kar 20.000 srečk (v vsem Milanu tri milijone). Zato je skoraj nemogoče sklepati o tem, kdo je to srečko kupil, zelo možno pa je, da je njen lastnik tudi iz drugega mesta in jo je kupil ob postanku v tem mestu.

NA SESTANKU Z ENOTNO SINDIKALNO ZVEZO

Vodstvo družbe Total zanikalo glasove o zaprtju žaveljske čistilnice Aquila

Predstavniki federacije CGIL-CISL-UIL ocenili sestanek kot zmerno pozitivnega Tovarniški svet železarne Terni zaman zahteva sestanek s tržaškim županom

Včeraj je bil na sporedu pričakovani sestanek med vodstvom družbe Total, ki upravlja žaveljsko čistilnico Aquila in predstavniki enotne sindikalne zveze CGIL - CISL - UIL, v delegaciji katere so bili tudi vsi trije vsedržavni tajniki kategorije Chiriaco, Cecarelli in Sassano.

Že več mesecev so se namreč širile govorice o «deklasifikaciji» čistilnice v skladišče, ki bi postavila na cesto okrog tisoč zaposlenih, poleg tega pa bi prizadela še približno toliko zaposlenih drugih podjetij, ki delujejo vzporedno s čistilnico. Včerajšnji sestanek med vodstvom podjetja in sindikati pa je taka negativna predvidevanja dejansko spremenil.

Vodstvo družbe Total je namreč obrazložilo svoje načrte, ki jih misli uresničiti v korist čistilnice; v bistvu je potrdilo, da so predvidene investicije, s katerimi bo mogoče ohraniti vsaj dosedanjo produktivno raven. Glede raznih vesti, ki so se širile o usodi čistilnice, so predstavniki vodstva družbe potrdili, da so bile nekatere več ali manj neutemeljene; tako je študijo družbe AGIP, ki je predvidevala ukinitev rafiniranja v žaveljski čistilnici označila le kot eno od raznih možnosti; glasovi o zaprtju čistilnice pa so bili le gola fantazija.

To so predstavniki vodstva družbe Total jasno poudarili na včerajšnjem sestanku; na zaprtje čistilnice ni družba namreč nikoli mislila, ker je žaveljski obrat zelo učinkovit — tako je bilo poudarjeno — in ima velike produktivne zmožnosti. Po teh zagotovilih je vodstvo sindikalnim predstavnikom obrazložilo svoje načrte za prihodnost.

Zastopstvo enotne sindikalne zveze je te izjave vodstva družbe vzelo na znanje. Ocenilo jih je kot zmerno pozitivne, predvsem v zvezi s priznanjem vodstva o učinkovitosti čistilnice; pozitivno je ocenilo dejstvo, da je že v teku priprava študije o fleksibilnosti, zahtevalo pa je, da mora priti z njo v zvezi do soočanj s sindikalno zvezo. V okviru ohranitve učinkovitosti čistilnice pa so sindikalni predstavniki poudarili, da mora družba dati jasne znake, kot so v prvi vrsti investicije za nove tehnologije

Če so torej sindikalni predstavniki in z njimi vsi zaposleni v čistilnici že več mesecev imeli samo slabe novice o usodi podjetja, je včerajšnji sestanek z vodstvom popolnoma spremenil njihovo tako črnogledo gledanje.

V drugačnih vodah pa se nahajajo zaposleni v škedenjski železarni Terni. Predstavniki tovarniškega sveta obrata so v prvih dneh tega tedna zaprosili za sestanek z županom Cecovinijem; na tem sestanku so nameravali razpravljati o vseh tistih vprašanjih, ki so povezana z zakonom štev. 828 ter o predstavništvu našega mesta na zasedanju italijanskih mest, ki imajo železarske obrate, ki bo v Rimu prihodnji teden. Kot obvešča tiskovno poročilo tovarniškega sveta obrata pa je ta zahteva po sestanku ostala brez odgovora. To zaskrbljuje 2.000 zaposlenih v železarni, katerim se s takim «nezanimanjem» preprečuje, da bi tudi sami prispevali svoj delež tržaškemu gospodarstvu.

Zaradi tega delavci Ternija poudarjajo, da se bodo poslužili potrebnih akcij, če se občina, pokrajina in dežela ne bodo točno obvezale za škedenjski obrat pri razdeljevanju finančnih sredstev, ki jih daje na razpolago zakon štev. 828.

Drevi, z začetkom ob 18.30, se bo ponovno sestal pokrajinski svet; dnevni red predvideva predsednikova sporočila, ratifikacijo dveh odborovih sklepov, imenovanja predstavnikov pokrajinske uprave v razne komisije, med katerimi tudi v komisijo za delovanje šol s slovenskim učnim jezikom ter ustanovitev posebne svetovalske komisije v zvezi z zakonom štev. 828 o obnovi Furlanije in gospodarskem razvoju deželnih območij v krizi.

MED VODSTVOM CARTIMAVO IN TOVARNIŠKIM SVETOM

DANES NADALJEVANJE POGOVOROV O USODI ŠTIVANSKE PAPIRNICE

Množična udeležba na včerajšnjih delavskih skupščinah

Ob množični udeležbi delavstva sta bili včeraj v štivanski papirnici dve sindikalni skupščini: jutranje so se udeležili delavci, ki so v dopolnilni blagajni, popoldanske pa delavci vseh oddelkov papirnice in termoelektrične centrale. Na skupščinah so tovarniškemu svetu dali mandat, da nadaljuje po sedanji poti za dosego dveh poglavitnih ciljev. Prvi zadeva izbiro delavcev v dopolnilni blagajni: po mnenju sindikatov naj bi uvedli kriterij rotacije, s čimer bi po računih delavskega sveta vsak posamezni delavec ostal v dopolnilni blagajni za maksimalno dobo enega meseca. Pa tudi število delavcev v dopolnilni blagajni bi bilo treba skrčiti. Trenutno je v dopolnilni blagajni 87 delavcev, to pa je povzročilo nemalo težav v obratu, tudi iz produkcijskega vidika, še posebno zaradi nedavnega skrčenja organika, ki ga je enostransko izpeljalo vodstvo podjetja.

Drugi cilj, ki si ga zastavljajo delavci štivanske papirnice, pa je prisiliti vodstvo, da končno izdela, in to v najkrajšem času, plan za okrepitev obratov, ki naj ga potem prediskutira z zastopniki delavcev.

Vsekakor so delavci že dosegli prvi rezultat: vodstvo je namreč pristalo na nadaljevanje pogovorov s sindikalnimi predstavniki tako o vprašanju dopolnilne blagajne kot o potenciranju objekta Prvo srečanje bo že danes zjutraj. Od njegovega poteka in od poteka naslednjih pogajanj bo odvisno, ali bodo delavci še zaostrili sindikalni boj.

Na sliki: včerajšnja skupščina delavcev štivanske papirnice.

ZANIMIVA ODDAJA PO LJUBLJANSKI TV

Kako so omejevalni ukrepi ZIS vplivali na življenje manjšine

Oddajo pripravila novinarka agencije Alpe Adria B. Pahor - Odrto mejo je treba ohraniti in razvijati

V okviru ciklusa «V znamenju» je ljubljanska TV oddajala sinoči zanimiv program z naslovom «Pretrgane vezi», v kateri je novinarka agencije Alpe Adria Breda Pahor poskusila prikazati, kako so znani omejevalni ukrepi jugoslovanske zvezne vlade vplivali na življenje in delo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Ob osnovni ugotovitvi, da pomeni vez z matičnim narodom za neko nacionalno manjšino dragoceno bogastvo, je avtorica oddaje nanizala vrsto težav, s katerimi se je morala naša manjšina soočevati na številnih področjih svojega delovanja zaradi omejitve prehodov čez mejo.

Tako je bilo na primer na športnem področju, saj številne šol s slovenskim učnim jezikom ter ustanovitev posebne svetovalske komisije v zvezi z zakonom štev. 828 o obnovi Furlanije in gospodarskem razvoju deželnih območij v krizi, ra ostala brez trenerja, kot smo zvedeli iz oddaje. Podobno se je dogajalo na kulturno prosvetnem področju. Problem raznih vaditeljev je bil sicer rešen, še vedno pa so okrnjeni stiki s sorodnimi društvi z onstran meje. Pa tudi Slovensko stalno gledališče je moralo reševati razne probleme, saj ima v svojem ansamblu tudi nekaj jugoslovanskih državljanov. Bolj pereč pa je problem gledalcev iz Jugoslavije, ki letos prav gotovo ne bodo tako številni, tako da vodstvo SSG računa, da bo imelo letos na sporedu kakih deset predstav manj.

So pa tudi drugačni, številčno bolj omejeni, pa tudi bolj občuteni problemi: v oddaji smo videli primer zakoncev iste narodnosti, a drugačnega državljanstva, ki bosta morala odslej drugače organizirati svoje življenje. Pa še problem trgovine: tržaška in goriška trgovinska mreža sta bili sicer napihnjeni zaradi prisotnosti jugoslovanskih kupcev, dejstvo pa je, da niso ukrepi povzročili hudih preglavic samo trgovcem: tudi kakih tisoč prodajalk slovenske narodnosti je ostalo brez dela.

Oddaja je skušala tudi dajati nekatere napotke, kako iz sedanje stiske. Treba je predvsem najti kvalitetnejše in dolgoročnejše oblike gospodarskega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo, v tej zvezi pa je gospodarski odbor SKGZ že dal vrsto konkretnih predlogov. Treba pa se je predvsem zavedati, da je odprta meja za obe državi, še posebno pa za manjšino, nezamenljiva dobrina, ki jo je treba ne samo ohraniti, ampak tudi razvijati.

V PRIREDBI KZ IN NZ

Drevi v Križu sestanek razlaščencev

V Kulturnem domu Albert Sirk v Križu bo drevi, ob 20. uri, sestanek razlaščencev, katerim bodo predstavniki Kmečke zveze in konzorcija razlaščencev Naša zemlja obrazložil razlastitveni postopek tistim prizadetim, ki imajo svoja zemljišča na področju zgoniške občine. Z drugim tednom bo namreč gradbeno podjetje Place Moulin iz Milana začelo ugotavljati stanje tistih zemljišč, ki jih bodo za izgradnjo avtoceste razlastili na območju te občine.

Na sestanku bodo predstavniki KZ in konzorcija NZ govorili tudi o vsebini pred kratkim podpisanega sporazuma med deželno upravo, KGS ter tržaško in ostalimi (razen miljske) okoliškimi občinami.

Do jutri, 8. januarja, bodo v Inštitutu za slepce Rittmeyer prirejali zasedanje za operaterje centrov za prizadete in slepe gojence. Srečanja se bodo udeležile skupine operaterjev iz Rima, Assisija, Neaplja, Milana, Trenta, Mester in iz našega mesta.

Ukradli so kolke in jih prekupčevali

Leteči oddelek tržaške kvesture je prijavil sodišču sedem oseb pod obtožbo tatvine oziroma prekupčevanja ukradenega blaga. Brata Angela (24 let) in Evelina Grisona (32 let) so obtožili tatvine več listov kolkov, ki naj bi jih ukradla po vdoru v eno od tržaških tobakarn. Moška sta nato preprodala kolke po 500 in 4000 lir trem lastnikom, oziroma upraviteljem tobakarn (45-letni Albini Mozenio Colla, 56-letnemu Brunu Dozu in 20-letni Annamarii Ferrini), ki jih je policija obtožila prekupčevanja. Ko je hotel Evelino Grison «prodati» sveženj 100 kolkov po 500 lir lastniku tobakarne št. 74 v Ul. Papignano 6/A, je ta zasumil, da gre za mladeniča, ki je nekaj dni prej izmaknil kolke iz njegove tobakarne, in zato poklical policijo. Policija je v nekaj tednih prišla na sled trem lastnikom tobakarn, nato pa še 27-letnemu Marinu Stoccovazu (tudi on je obtožen prekupčevanja) in Romanu Grisonu, bratu Angela in Evelina, ki naj bi sodeloval pri nezakonitem poslovanju s kolki.

SINOČI V KULTURNEM DOMU

Koncert dua Lorenz - Šček za abonma Glasbene matice

Na sporedu dela Mozarta, Janačka, Lebiča in Griega

Glasbena matica je začela letošnji del svojega koncertnega abonmaja 1982 - 83 z nastopom dua Tomaž Lorenz (violina) - Alenka Šček (klavir), ki se je našemu občinstvu predstavil sinoči v še kar dobro zasedeni dvorani Kulturnega doma. Oba umetnika smo že poznali, vendar violinista kot člana znanega Tria Lorenz in pianistko kot solistko, prvič pa smo ju lahko poslušali v duu.

Na sporedu sta imela v prvem delu Mozartovo Sonato za violino in klavir v Es-duru KV 302 in Janačkovo Sonato za violino in klavir, v drugem delu pa Lebičevih šest miniatur za violino in klavir pod skupnim naslovom «Invisibilia», ter znano Griegovo Sonato za violino in klavir v F-duru, št. 1, op.8. Zelo raznolik spored torej, ki je zahteval od izvajalcev širok interpretacijski razpon od dunajske klasike prek češkega folklorita, od slovenskega modernizma do skandinavskega romanticizma.

Gosta sta zlasti v drugem delu sporeda pokazala usklajeno in podoživeto muziciranje (v prvem delu je bilo tega manj). V Griegu je prišla do veljave tudi violinistova zvočna toplina, pri Lebičevih miniaturah pa dognano oblikovanje skladateljeve vse prej kot lahke sporočilnosti na sicer točno opredeljene teme.

Občinstvo je izvajalca nagradilo s toplimi aplavzi in izsililo še kratek dodatek. H koncertu se bomo še povrnili s strokovno oceno.

* * *

Da ne bi ostalo pri «polovični resnici», moram k včerajšnjemu poročilu o nastopu Mladinskega zbora Glasbene matice v veliki dvorani CCA popraviti, da zbor ni izvajal Merkùjev «ciklus rezijanskih otroških pesmi», pač pa «pesmi za otroke», med katerimi so bile od devetih štiri rezijanske, kar je v ostalem razvidno tudi iz objavljenih naslovov. Toliko v opravičilo avtorju. (jk)

Ob današnjem srečanju s pristaniščniki

Brzojavka deželnega odbora ministru Di Giesiju

Na ministrstvu za trgovinsko mornarico v Rimu bo danes popoldne napovedano srečanje med ministrom Di Giesijem in predstavniki italijanskih luških ustanov in pristaniščnikov. Glavna tema razgovora bo finančna kriza pristaniških uprav in nelikvidnost sklada, iz katerega se črpajo sredstva za plače pristaniščnikov. V zvezi s srečanjem je deželni odbor Furlanije - Julijske krajine včeraj naslovil na ministra Di Giesija brzojavko, ki sta jo podpisala predsednik odbora Comelli in odbornik za promet Rinaldi, v kateri se poudarja nujnost polnega izvajanja obveznosti, ki jih je glede rešitve omenjenih vprašanj prevzel septembra lani tedanji minister za trgovinsko mornarico Mannino.

Prispevajte za

DIJAŠKO MATICO

ZADNJA VEST

Dve osebi v komi in ena hudo ranjena v prometni nesreči blizu Opčin

Dve osebi se borita s smrtjo, tretja pa leži hudo ranjena v tržaški bolnici zaradi prometne nesreče, do katere je prišlo pozno sinoči v bližini Opčin. Nesreča se je zgodila nekaj minut po polnoči nedaleč od openskega križišča v bližini električne centrale, kjer je avto bmw milanske registracije iz razlogov, ki jih bo pojasnila šele preiskava, zavozil s ceste. Voznik se je pri tem dokaj resno poškodoval, njegova sopotnika pa sta dobila tako hude poškodbe, da zanju praktično ni več upanja, čeprav si kar osem zdravnikov oddelka za oživljanje prizadeva, da bi jima rešilo življenje. Ker so ranjenci v trenutku, ko poročamo še vedno na operacijski mizi, nismo mogli zvedeti za njihova imena. Edini znan podatek je registrska tablica beemveja: MI 36505G.

Pismo uredništvu

Pomanjkljivosti v poročanju PD

Cenjeno uredništvo,

večkrat sem že razmišljal, da bi napisal par vrstic v zvezi s pomanjkljivim poročanjem Primorskega dnevnika, zlasti ko gre za vesti iz krajev, v katerih je Primorski dnevnik bolj razširjen. Eden od zadnjih dogodkov, o katerem sem moral izvedeti iz italijanskega dnevnika Il Piccolo in zaradi katerega sem se končno odločil, da se oglasim, je bilo poškodovanje barkovljanske cerkve. Menim, da gre za primer, ki je precej razburil barkovljansko skupnost in je odjeknil tudi v širšem krogu. Prav zato bi od Primorskega dnevnika pričakovali, da bi pokazal večji posluh in odzivnost. Dovolil sem si teh par vrstic, ker ta pomanjkljivost ni osamljen primer in ker upam, da bodo moje pripombe prispevale k popolnejšemu obveščanju v prihodnje. Pa brez zamere.

I. M.

* * *

Menimo, da ni razlogov za zamero, ker verjamemo v dobro vero nepodpisanega bralca in v njegove želje, da bi bil naš časopis čim bolj popoln. Vendar smo dolžni bralcu I.M., kakor tudi vsem drugim bralcem, ki kritično ocenjujejo naš časopis, kratko pojasnilo. Kot ni nihče na tem svetu, tako nismo niti novinarji Primorskega dnevnika nezmotljivi in vsevedni, zato potrebujemo tudi mi informacije, da jih lahko posredujemo naprej. Kadar na primer odpovejo viri, iz katerih črpamo vesti (v primeru barkovljanske oskrunitve cerkve so odpovedali karabinjerji, ki so sledili barkovljanski zadevi in nas tokrat, kljub kontaktu, ki smo ga imeli z njimi, niso obvestili), ne moremo več v celoti sprejemati naše krivde, če določene vesti nismo objavili. Prav zato si želimo, da bi nas o stvareh, ki se dogajajo v krajih, kjer je naš dnevnik bolj razširjen in kjer nimamo svojih dopisnikov, sami bralci bolje obveščali, kar se v resnici ne dogaja zelo pogosto (in tudi barkovljanski primer to dokazuje), čeprav bi moralo biti to nekaj samo po sebi umevnega.

Vsak časopis je lahko bolj informativen, samo če je deležen čim večjega števila informacij. S temi ugotovitvami se nočemo izogniti avtokritičnemu premisleku, izkoriščamo pa priložnost, da prikličemo svoje bralce k večjemu sodelovanju. Včasih je dovolj telefonski stik.

Uredništvo

Sekcija KPI K. Starc in J. Pertot Prosek - Kontovel izreka globoko sožalje sestri Ani in sorodnikom ob smrti

ALOJZA PERTOTA

Ob nenadni smrti tovarišice

MARIJE BLAŽINA por. BUDIN

izreka sekcija KPI J. Pegan iz zgoniške občine iskreno sožalje prizadetim svojcem.

Sekcija VZPI - ANPI Križ izreka globoko sožalje družini ob izgubi tov. Josipa Sulčiča.

Ob bridki izgubi Josipa Sulčiča izreka ŠD Vesna sinu Brankotu in družini globoko sožalje.

Ob izgubi dragega Josipa Sulčiča izreka iskreno sožalje družini KD Vesna.

Sporočamo, da bo pogreb naše drage

Angele Samec por. Jercog

jutri, 8. t.m., ob 13. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Dolino.

SVOJCI

Dolina, 7. januarja 1983

ZARADI ZNANIH OMEJITVENIH UKREPOV

V zadnjem trimesečju 1982. leta drastičen padec turistov iz SFRJ

Najhuje (-90,7%) je bilo v tednu neposredno po 18. oktobru - Vzporedno krčenje števila italijanskih turistov, namenjenih v Jugoslavijo

V pravkar zaključenem letu 1982 je čez mejne prehode na Tržaškem stopilo na naše območje 6.520.345 ljudi, vključno 1.783.767 italijanskih državljanov, ki so se med letom vračali iz tujine. Med preostalimi 4.736.578 potniki oziroma turisti, so daleč pred drugimi prevladovali jugoslovanski državljani, ki so jih mejni organi našteli kar 3.255.680 (podatek se nanaša le na turiste s potnim listom in torej ne tudi na prebivalce sosednjih obmejnih območij, ki so prestopili mejo s prepustnico); na drugem mestu po številu so bili zahodni Nemci (360.499), na tretjem Avstrijci (170.314) na četrtem Francozi (145.670) in na petem Švicarji (141.563).

V primeri z letom 1981, ko je k nam prišlo 3.547.870 jugoslovanskih turistov, se je njihovo število zmanjšalo za 8,34 odst., seveda zaradi znanih omejitvenih ukrepov, ki so stopili v veljavo 18. oktobra 1982. Sicer se je obetala še bogatejša «letina», kajti vse do konca septembra je bilo število jugoslovanskih turistov znatno nad nivojem iz leta 1981, tako da je izkazovala ustrezna «bilanca» za prvih 9 mesecev leta napredek v razmerju 13,8 odst. Omejitveni ukrepi pa so ta razvoj drastično zavrli: od 1. oktobra do 31. decembra lani je namreč prestopilo mejo v smeri proti Trstu le še 294.184 jugoslovanskih turistov, to je 68,9 odst. manj kakor v zadnjem trimesečju leta 1981. Najhujše je bilo v tednu neposredno po uveljavitvi ukrepov: od 18. do 24. oktobra je namreč dopotovalo na Tržaško le 5.635 jugoslovanov, to je 90,7 odst. manj kakor v istem časovnem razdobju leta 1981, ko so jih našteli 60.943.

Gibanje jugoslovanskih turistov med letom je razvidno iz naslednje razpredelnice, ki obsega le prehode meje v smeri proti Trstu in to s potnimi listi. Za primerjavo dodajamo tudi podatke o ustreznem prometu v letu 1981:

PREHODI JUGOSLOVANOV

	1981	1982
Januar	221.416	247.326
Februar	229.512	239.910
Marec	306.268	259.300
April	405.468	334.466
Maj	363.120	373.311
Junij	287.373	338.508
Julij	265.020	414.829
Avgust	248.978	370.091
September	273.940	383.755
Oktober	314.989	235.205
November	334.609	26.007
December	297.177	32.972
SKUPAJ	3.547.870	3.255.680

Kakor že omenjeno, je bil promet Jugoslovanov lani do konca septembra znatno nad nivojem prometa iz leta 1981; oktobra se je nasprotno skrčil za 25,3 odst., v novembru pa je drastično upadel za 92,2 odst. in v decembru za 88,9 odst.

Omejitveni ukrepi so seveda močno okrnili tudi maloobmejni promet s prepustnicami. Ustrezna celoletna bilanca se je sicer zaključila s prebitkom, kajti lanskih prihodov jugoslovanskih državljanov (1.113.865) je bilo za 4,1 odst. več kakor predlanskih (1.069.211) in se je osip začel šele novembra, vendar se je v tem mesecu število jugoslovanskih državljanov z obmejnega območja skrčilo v primeri z novembrom 1981 za 35,7 odst. (in sicer z 72.164 na 46.394), v decembru pa za 62,6 odst. (s 86.000 na 62.132).

Omejitveni ukrepi pa so močno zavrli tudi turistični promet italijanskih državljanov v Jugoslavijo. S potnim listom se jih je na primer v preteklem novembru podalo čez mejo 61,8 odst. in v decembru 44,1 odst. manj kakor v ustreznih mesecih 1981. leta, promet s prepustnicami v isti smeri pa je nazadoval v novembru za 37,6 odst. in v decembru za 33 odst.

Opica ugriznila žensko

Sinoči se je morala ženska zateči v glavno bolnišnico, ker jo je ugriznila opica. 49-letna Liliana Benedetti Ruzzier iz Ul. M. Peralba 40 je med obiskom prijatelja Ennia Romanina v Ul. Catullo 3 začela božati njegovo opico, ki pa se je naenkrat očitno naveličala njenega božanja in jo kar na lepem ugriznila v desno roko. Ženski so nudili v bolnišnici prvo pomoč in jo nato odslovili. Okrevala bo v dveh tednih.

Na zahtevo tržaškega sodnika, ki raziskuje Calvijev beg

Vittorja bodo v zaporu soočili s Pellicanijem

Njune izjave o begu italijanskega bančnika v London so v mnogočem protislovne

V koronejskih zaporih bodo danes soočili tržaškega tihotapca Silvana Vittorja, ki je obtožen, da je nudil realno pomoč bančniku Robertu Calviju med njegovim begom iz Rima preko Trsta v London, z Emiliom Pellicanijem, bivšo desno roko Flavia Carbonija, enega od najtesnejših Calvijevih sodelavcev. Soočenje je zahteval namestnik državnega tožilca dr. Drigani, ki vodi tržaško smer o Calvijevem begu, potem ko je ugotovil, da se izjave Silvana Vittorja in Emilia Pellicanija o begu bivšega predsednika Banco Ambrosiano na več mestih ne ujemajo ali pa so si celo nasprotujoče. Prav zaradi tega je zahteval premestitev Pellicanija iz Rima v Trst. Pellicanija so pod strogim nadzorstvom prepeljali ponoči v naše mesto in bo danes na razpolago tržaškemu sodniku.

Po izjavah Pellicanija naj bi namreč Vittor pospremil Calvija s svojim gliserjem iz Trsta v Jugoslavijo, medtem ko Vittor zavrača to tezo in pravi da je le odpeljal Calvija iz Celovca v Švico in odtod v London. Tržaški odvetnik Vinciguerra, ki zagovarja Vittorja, je imel včeraj dvourni pogovor s svojim varovancem. Odvetnik je po pogovoru povedal, da se je Vittor 12. junija lani (po izjavah Pellicanija naj bi Calvi odšel iz Trsta v Jugoslavijo v noči med 11. in 12. junijem in naj bi prispel v Celovec 12. junija zjutraj) udeležil v Trstu birme svojega sina in je šele opolnoči istega dne prispel v Celovec v vilo sester Kleinszing, kjer se je srečal s Calvijem. Njegovo prisotnost na birmi sina naj bi potrdili tudi številni očividci. Po mnenju odv. Vinciguerre bodo nadalje preiskavo, ki jo vodi dr. Drigani, po vsej verjetnosti predali milanskemu sodstvu in jo združili s preiskavo, ki jo tamkaj vodi sodnik Dell'Orso.

ZASKRBLJUJOČ PRIMER NA ŠKEDENJSKI ŠOLI

KDO NAJ VZGAJA PRIZADETEGA OTROKA V ŠOLI «I. GRBEC»?

Vključevanje prizadetih otrok v šolsko okolje predstavlja še vedno velik problem, ki ga ni mogla dokončno rešiti niti sicer hvalevredna pobuda o uvedbi pomožnih vzgojiteljic, ki naj bi spremljale in vzgajale prizadete v njihovi šolski dobi, in to v samih šolah, da ne bi tako prizadetega še bolj odtujili od drugih otrok. S takim problemom so se morali že od začetka šolskega leta spoprijeti na slovenski osnovni šoli «I. Grbec» v Škednju, in vsa prizadevanja, da bi mu našli rešitev, so bila doslej zaradi gluhih ušes pristojnih šolskih oblasti zaman.

Prvi razred škedenjske osnovne šole obiskuje prizadeti otrok, ki mu je že lani skozi vse leto sledila pomožna vzgojiteljica. Vsakodnevna štiriurna skrb vzgojiteljice je otroku dokaj pomagala, saj je po mnenju zdravnice otroške bolnišnice Burlo Garofolo, ki ga je pregledala, otrok v tem obdobju veliko napredoval, za še nadaljnje izboljšanje pa bi bil potreben še vnaprej tolikšne pomoči in skrbi.

Ta pomoč mu je bila z začetkom letošnjega šolskega leta odvzeta. Pomožna učiteljica mu lahko v novem šolskem letu pomaga le dve uri vsak drugi dan, saj mora preostali čas porabiti s tremi prizadetimi otroki, ki obiskujejo druge šole v tržaški občini. Svetjakobsko didaktično ravnateljstvo je takoj po začetku šolskega leta vprašalo šolsko skrbništvo, zakaj je prišlo do spremembe, ki tako škodi otrokovi vzgoji: odgovorjeno mu je bilo, da odpade po predpisih na vsake štiri prizadete otroke po ena pomožna učiteljica. Zaradi tega je delo letošnje pomožne učiteljice razpeto med poučevanjem v Bazovici, Trebčah in Škednju.

Didaktično ravnateljstvo je izrazilo nezadovoljstvo nad tako odločitvijo in zahtevalo, naj šolsko skrbništvo dodeli škedenjski osnovni šoli še enega pomožnega vzgojitelja, da bi lahko temeljiteje sledil delu s prizadetim otrokom, ki mu je taka skrb neobhodno potrebna. Potem ko je skrbništvo prošnjo odbilo, je ravnateljstvo spet vložilo drugo prošnjo, tokrat je zaprosilo, da bi dobil otrok svojega spremljevalca, ki naj bi ga plačevala občina. Tudi na to prošnjo je šolsko skrbništvo med božičnimi in novoletnimi počitnicami odgovorilo negativno.

SODEČ PO PISANJU ZADNJE ŠTEVILKE GLASILA LPT

Ali se šovinistična duša liste spet prebuja?

Listarsko glasilo «La voce libera» je že od svojega nastanka blestelo zaradi svojih šovinističnih in protislovenskih ter protijugoslovanskih stališč. Na vsaki številki ni mogel manjkati vsaj en strupen napad na Jugoslavijo ali na našo manjšino, tako da je marsikoga presenetilo, da se je v zadnjem času šovinistična ost nekoliko omilila. Polemika proti nam in sosednji državi sicer ni povsem izginila, vendar je bila manj groba in nesramna. Temu je verjetno botroval novo nastali politični položaj v mestu, ko se je lista odločila za sodelovanje s strankami tako imenovanega laično - socialističnega pola in torej tudi s socialistično stranko ter z njenimi slovenskimi izvoljenimi predstavniki na občini in na pokrajini.

Danes pa moramo ugotavljati, da je bilo utišanje šovinistične osti le začasno, če naj sodimo po zadnji številki listarskega glasila. Na njem smo namreč ob površnem branju zasledili kar deset bolj ali manj grobih napadov na Jugoslavijo in na slovensko manjšino, in to tako v pismih uredništvu kot v redakcijskih prispevkih.

Začne se kar na prvi strani s člankom o novoletnih izjavah Staneta Dolanca o potrebi po večjem gospodarskem sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo v korist Trsta, ki jih pisec — sam odgovorni urednik lista Fabio Vidali — tolmači kot odraz poskusov Jugoslavije, da bi Trst «požrla». Potem lahko beremo (stran 2), kako bi «komunistični ekspanzionizem» želel, da bi bil Trst «slovanski» (v istem dopisu je mimogrede tudi rečeno, da je New York Times komunistični časopis), pa tudi zbadljivko na račun prof. Pirjevca, ki si je v neki radijski oddaji dovolil povedati svoje mnenje o Oberdanu, češ da je mnenje nekega Slovenca o tem veliko manj zanimivo kot mnenje . . . eskima.

Po raznih napadih na Jugoslavijo, ki jih zasledimo na straneh 3, 6, 7 in 9, doseže šovinistična ihta listarskega glasila svoj višek na 10. strani, ne toliko v članku, ki dokazuje, da bi na sejah zahodnokraškega rajonskega sveta ne smeli govoriti slovensko, pač pa v kratki noti, ki se zgraža nad dejstvom, da je tržaška RAI poverila Slovencema Kobalu in Verču nalogo, da pripravita radijsko oddajo v italijanščini, kar je bilo za preobčutljiva ušesa listarskega pisuna odločno preveč.

Seveda se ob vsem tem vsiljuje vprašanje, ali lista pripravlja novo protislovensko kampanjo, po vzoru one izpred nekaj let proti sen. Gerbčevi in njenemu zakonu v korist naše manjšine. Druga razlaga bi lahko bila ta, da je po zadnjih volitvah za obnovo listarskega vodstva dokončno prevladalo desničarsko in nacionalistično krilo, lahko pa bi bili protislovenski izpadi tudi znak, da se lista pripravlja na razbitje sedanjih zavezništev v pričakovanju «preverjanja» 20. januarja.

Nekaj se vsekakor zelo verjetno dogaja. In morda ni naključje, če je prav zadnja številka listarskega glasila objavila prvega iz serije člankov o tem, kako se je Trstu pod fašističnim režimom konec koncev še kar dobro godilo . . .(tm)

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi mož, oče in nono

JOSIP SULČIČ

Pogreb bo jutri, 8. januarja, ob 11. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v Križ.

Žalujoči: žena Ivanka, sinova Branko in Mario z družino, sestri, brat ter drugo sorodstvo

Križ, 7. januarja 1983

Sporočamo, da bo pogreb našega dragega

PAVLA BEZELJAKA

jutri, 8. januarja, ob 9.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalujoči svojci

Trst, Riccione, Nova Gorica, 7. januarja 1983

KULTURNO ZDRUŽENJE MOST
in DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV

vabita na predavanje TARASA KERMAUNERJA

GRADNIKOV DVOGOVOR Z BOGOM

Predavanje bo v ponedeljek, 10. januarja, ob 20.15 v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3.

S predavanjem, ki je posvečeno 100-letnici rojstva Alojza Gradnika, bo avtor osvetlil pesnikovo razmerje do Boga. Z njim želi tudi nekoliko spremeniti način razpravljanja o Bogu v slovenski kulturi

Gledališča

S S G — TRST
Gostovanje v Novi Gorici: Matjaž Kmecl - «Mutasti bratje», danes, 7. januarja, ob 11. uri za srednjo šolo za zdravstvo in družboslovje in ob 20. uri za abonma S-petek C in S-sobota ter izven.

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE
Gostuje jutri, 8. t.m., ob 20. uri v Desklah s predstavo D. Rupla: «Pošljite za naslovnikom». V nedeljo, 9. t.m., ob 16. uri v Braniku s predstavo M. Držića «Skopuh».

ROSSETTI
Danes, 7. t.m., ob 20.30 bo na sporedu L. Pirandello: «Henrik IV.» z Giorgiom Albertazzijem. V abonmaju - odrezek št. 4. Rezervacije pri glavni blagajni.

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA
Velika dvorana
Danes, 7. t.m., ob 19.30: Simfonični orkester Slovenske filharmonije.
Mala dvorana
Jutri, 8. januarja, ob 10.00: Otroška matineja. Ob 17.00 in 20.00: Gib in tišina.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

MATJAŽ KMECL
MUTASTI BRATJE

poljudna igra v dveh dejanjih
Krstna uprizoritev

jutri, 8. januarja, ob 20.30
ABONMA RED F

KD KRAŠKI DOM

vabi na

KONCERT GODBENEGA DRUŠTVA
Prosek - Kontovel

ki bo jutri, 8. januarja, ob 20. uri v občinski telovadnici v Repnu

Kino

Cappella Underground 16.00—20.00—22.00 «Yellow submarine». Glasbeni film z Beatlesi.
Ariston 15.30 «Identificazione di una donna».
Eden 17.30 «Amici miei II.». Ugo Tognazzi.
Nazionale 16.00 «Entitj». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Ritz 16.00—22.15 «Bingo bongo».
Grattacielo 16.00—22.15 «L'extraterrestre». Film za vsakogar.
Fenice 16.00 «Testaocroce». N. Manfredi in R. Pozzetto.
Mignon 15.00 «Cenerentola».
Filodrammatico 15.00 «La giovane matrigna». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Aurora 16.30 «Spaghetti house». N. Manfredi.
Capitol 16.30 «La cosa».
Cristallo 16.30 «La ragazza di Trieste». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Moderno 16.00 «I guerrieri del Bronx».
Radio 15.30 «Minorenni super sexi». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 16.30 «Pensione d'amore, servizio completo». Prepovedan mladini pod 18 letom.
Lumiere 16.30 «Il bisbetico domato». A. Celentano.

Izleti

Starejši planinci priredijo v nedeljo, 9. januarja, izlet po Krasu in sicer na Medvednjak. Zbirališče ob 9.15 na Trgu Oberdan pri openskem tramvaju. Odhod ob 9.30. Vabljeni.

Čestitke

Dragi DEJAN! Za tvoj rojstni dan ti iz srca vošči mala Jasna.

Za 19. rojstni dan želijo DEJANU KOZINI vse najboljše mama, očka in ded Štefan.

Včeraj-danes

Danes, PETEK, 7. januarja
ZDRAVKO
Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.37 — Dolžina dneva 8.52 — Luna vzide ob 1.09 in zatone ob 12.32.
Jutri, SOBOTA, 8. januarja
MAKS

Vreme včeraj: najvišja temperatura 9,9 stopinje, najnižja 7,2 stopinje, ob 18. uri 8,4 stopinje, zračni tlak 1027,8 mb raste, veter 5 kilometrov na uro severovzhodni, vlaga 83 odstotna, nebo pooblačeno s slabo vidljivostjo, morje mirno, temperatura morja 10,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Romina Radoslovich, Andrea Carlin, Antonella Gerin, Tatiana Mercandel, Gea Picciola, Debora Carannante, Lavinia Lopiccolo.
UMRLI SO: 80-letna Francesca Crossel vd. Leban, 76-letni Giuseppe Baiuca, 91-letna Antonia Petrincich vd. Colonna, 77-letna Ermelia Crisanaz, 50-letni Bruno Carlovich, 83-letna Maria Torcello vd. Tosolin, 75-letni Giuseppe Sulcic, 75-letna Letizia Fragiacomo vd. Compara, 50-letni Antonio Ressel, 60-letna Sofia Bratasevec vd. Poles, 77-letni Antonio Mappa.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11, Ul. Alpi Giulie 2, Ul. S. Cilino 36, Nabrežina, Bazovica, Milje (Drevored Mazzini 1).
(od 8.30 do 16.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Dante 7, Istrska ulica 7.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Ul. Dante 7, Istrska ulica 7, Nabrežina, Bazovica, Milje (Drevored mazzini 1)

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Občine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina tel 200-121; Sesljan: tel. 209-197;

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20 do 8. ure tel. 732-627, predpraznična od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20.

Kermaunerjevo predavanje ob 100-letnici Gradnikovega rojstva

Ob 100-letnici rojstva pesnika Alojza Gradnika prirejata kulturno združenje Most in Društvo slovenskih izobražencev predavanje Tarasa Kermaunerja na temo «Gradnikov govor z Bogom», ki bo 10. januarja ob 20.15 v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3. V Gradnikovih poezijah, ki so bile do sedaj razlagane z vidika življenja in smrti, domovine in narave, bo Taras Kermauner skušal osvetliti odnos pesnika do Boga, ki je po mnenju predavatelja osrednji Gradnikov pesniški element.

Kralj in Pačarič v občinski galeriji

V ponedeljek, 10. januarja, ob 18. uri bo v občinski galeriji v Trstu na Trgu Unità odprtje razstave Atilija Kralja in Silvija Pečariča. Prvi bo razstavil risbe in akvarele na kraško tematiko, drugi pa akrile na platnu priostrenih oblik v brezmejnosti prostora. Razstava, ki bo odprta do 17. januarja, bo na ogled vsak dan od 10. do 13. ure in od 17. do 20. ure, razen ob praznikih, ko bo razstava odprta le v dopoldanskih urah.

Razstave

V Občinski galeriji v Trstu bosta od 10. do 17. januarja razstavljala Atilij Kralj in Silvio Pečarič. Otvoritev razstave v ponedeljek ob 18. uri.

V galeriji Loža v Kopru je odprta velika razstava, ki jo v galerijah Loža in Meduza prirejajo Obalne galerije. Gre za razstavo nove evropske in ameriške risbe, na kateri sodeluje kakih 70 sodobnih slikarjev iz ZDA, Italije, Nemčije, Avstrije, Švice, Portugalske, Anglije in Francije.

Dekliški zbor Devin, Fantje izpod Grmade in cerkveni otroški zbor

priredijo danes, 7. januarja, ob 20.30 v župni cerkvi v Štivanu

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

Vabljeni

KD France Prešeren vabi danes, 7. januarja, ob 20.30 in v nedeljo, 9. januarj ob 17.30 v gledališču France Prešeren na ponovitev veseloigre v narečju «P'usut je l'pu narljpše je d'ma». Tekst in režija Tatjana Turko

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

KD F. Prešeren Boljunec obvešča vse, ki so se vpisali v plesni tečaj, da se bo le - ta pričel jutri, 8. januarja, ob 20. uri v društvenih prostorih v gledališču. Prosimo za točnost.

KD Primorsko Mačkolje vabi na ogled mladinskega filma «Sreča na vrvici» jutri, 8. januarja, ob 20. uri v srenjski hiši v Mačkoljah.

Upravni odbor TPPZ Pinko Tomažič obvešča ves ansambel, da bo prva vaja v tem letu v Bazovici (za ves ansambel) danes, 7. januarja, ob 20.30. V nedeljo, 9. januarja, pa bo ob 9. uri zjutraj seja odbora. Dnevni red: 1. občni zbor, ki bo 11. februarja; 2. razno.

Razna obvestila

«Mladinski dom» Boljunec vabi na božičnico in na nagrajevanje božičnega ex-tempore, ki bo v Mladinskem domu v soboto, 8. januarja, ob 20. uri. Nastopajo mladinski pevski zbor KD «France Prešeren», mešani pevski zbor iz Škednja ter učenci glasbene šole Mladinskega doma.

Krožek komunistične mladine «Marjan Štoka» in zveza bivših partizanov Prosek - Kontovel vabita vaščane na spominsko svečanost ob 39. obletnici usmrtitve Marjana Štoke, ki bo v Štorjah pri Sežani v nedeljo, 9. januarja, ob 10.30.

Sekcija VZPI - ANPI Boršt - Zabrežec vabi na proslavo ob obletnici 10. 1. 1945, ki bo v prosvetni dvorani dne 10. 1. 1983 ob 20. uri. Sodelujejo: otroški in mešani pevski zbor PD Slovenec, otroci osnovne šole, recitatorji ter mešani pevski zbor KD Pod skalo iz Črnega kala.

Foto Trst 80 obvešča člane in prijatelje, da bo seja danes, 7. januarja, ob 20. uri v Ul. sv. Frančiška 20/II. Dnevni red: slikaj pobratena mesta; poročilo o končanem natečaju; bodoče delovanje.

Mali oglasi
telefon (040) 79 46 72

SKORAJ novo avtomobilsko plinsko napravo prodam po ugodni ceni. Telefon 040/824-381.
FIAT 125 v dobrem stanju prodam po ugodni ceni. Telefon 040/824-381.
PO UGODNIH cenah nudimo splošno zidarstvo za hišna in stanovanjska obnovitvena dela — obnove termične izolacije — polaganje keramike — marmor — porfid. Za informacije tel. 040/823636.
PRODAM smučarske čevlje št. 44 in hlače št. 50. Telefon 040/824369.
PRODAM čebulice narcis (tromboni). Telefon 040/229192
UGODNO prodam fiat 131 - 1300 - 5 prestav - letnik 1976, prevoženih 35 tisoč kilometrov.
PANDO 30 rdeče barve, doba 1982 (september), prevoženih 2000 km, prodam po ugodni ceni. Telefon 040/220-363 Bogatec, Sv. Križ 99.
ZOBOZDRAVNIK dr. Ivo Petkovšek sporoča, da bo zaradi praznikov ambulanta zaprta do 8. januarja 1983.
OSMICO je odprl Robert Pipan iz Mavhinj.
KAMION FIAT 616 N/4 v dobrem stanju prodam. Telefonirati na št. 0481/82055 okrog 2. ali 19. ure.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

6. 1. 1983

Ameriški dolar	1340.—
Kanadski dolar	1080.—
Švicarski frank	686.—
Danska krona	160.—
Norveška krona	190.—
Švedska krona	184.—
Holandski florint	517.—
Francoski frank	201.—
Belgijski frank	25.—
Funt sterling	2160.—
Irski šterling	1880.—
Nemška marka	575.—
Avstrijski šiling	81,50
Portugalski escudo	12.—
Pezeta	10.—
Jen	5.—
Avstralski dolar	1280.—
Drahma	16.—
Debeli dinar	17,5
Srednji dinar	17,5

MENJALNICA vseh tujih valut

Prispevki

Ob 20-letnici smrti Angele Konič se je spominjajo mož Pino, hčerka Laura in svojci ter darujejo 15.000 lir za Dijaško matico.

NAROČNINA ZA PRIMORSKI DNEVNIK ZA LETO 1983

CELOLETNA . . . . . 65.000 lir + kolek 500 lir
POLLETNA . . . . . 49.000 lir + kolek 500 lir
MESEČNA . . . . . 9.000 lir

Celoletna naročnina za PRIMORSKI DNEVNIK 65.000 + 500 lir velja za tiste, ki jo poravnajo do 30. aprila. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 108.000 + 500 lir.

Vsem naročnikom bomo še naprej nudili brezplačno MALE OGLASE in ČESTITKE.

Vsi, ki bodo poravnali naročnino do 15. marca 1983 bodo udeleženi pri tradicionalnem žrebanju.

NAROČNINE SPREJEMAJO:

Uprava: Trst, Ul. Montecchi 6 — Tel. 794672
Urnik: od 8.30 do 14.30
Uprava: Gorica, Drev. XXIV. maja 1 — Tel. 83382
Urnik: od 9. do 12. ure
Raznašalci Primorskega dnevnika
Pošta: Tekoči račun ZTT 11/5374
Tržaška kreditna banka: Tekoči račun štev. 1192

ENOLETNI OBRAČUN CESTNE POLICIJE

V lanskem letu na cestah na Goriškem manj nesreč in manj smrtnih žrtev

Zmanjšalo se je tudi število udeležencev v prometu - Z autoveloxom registrirali trikrat več kršilcev, zlasti med vozniki tovornjakov - Med težavami občutno pomanjkanje osebja

Smo bili avtomobilisti in drugi udeleženci v prometu na Goriškem in na sosednjih območjih v lanskem letu bolj disciplinirani, smo povzročili manj hudih prometnih nesreč s smrtnim izidom ali hudimi telesnimi poškodbami, smo plačali več kazni? Na ta vprašanja je skušal odgovoriti, s posredovanjem številnih podatkov, poveljnik goriškega območja prometne policije polkovnik Giuseppe De Menech, na vsakoletnem srečanju z novinarji. Splošni obračun, zlasti kar zadeva število prometnih nesreč, smrtnih žrtev in število ranjenih oseb je vsekakor pozitiven. V primerjavi z letom 1981 se je število nesreč na cestah, ki so v pristojnosti goriškega poveljstva (pristojnost namreč sega preko pokrajinskih meja) zmanjšalo za okrog 13 odstotkov. Ob tem pa ne gre pozabiti, da so v lanskem letu, menda prvič, opazili tudi precejšnje zmanjšanje prometa. Skratka, na cestah je bilo poprečno manj vozil.

Ob ugodni splošni oceni pa so nekoliko drugačni podatki glede takoimenovane represivne dejavnosti cestne policije, zlasti proti določenim kategorijam kršilcev prometnih predpisov. Pridno so izkoriščali predvsem napravo autovelox, ki je lani registrirala 698 kršilcev, zlasti med vozniki tovornjakov. Leto prej je kazen (v višini 150 tisoč lir) plačalo le 228 avtomobilistov, oziroma drugih udeležencev v prometu. Pravzaprav je med ugotovljenimi in kaznovanimi kršilci kar četrtina voznikov tovornjakov. Osebje cestne policije je v lanskem letu posredovalo v 367 prometnih nesrečah (leto prej 418), 12 nesreč je bilo s smrtnimi posledicami (16), 249 s telesnimi poškodbami (293), v 106 slučajih pa so ugotovili le gmotne škodo. Ranjenih je bilo 367 oseb (493), dvanajst oseb je umrlo (20). Odvzeli so 134 vozniških dovoljenj, 785 voznikov (585) pa so prijavili prefekturi, oziroma sodni oblasti za začasni odvzem vozniškega dovoljenja.

Na padec števila prometnih nesreč sta vplivala, po mnenju poveljnika prometne policije, zlasti dva dejavnika: zmanjšanje števila udeležencev v prometu in večja stopnja odgovornosti voznikov. Glede vzrokov nesreč so ugotovitve v glavnem enake tistim iz prejšnjih let. Še vedno je na prvem mestu neprimerna hitrost, na drugem neupoštevanje (nepoznavanje) predpisov o prednostni vožnji, neprimerno prehitevanje in neprimerna, oziroma nezadostna varnostna razdalja.

Med drugimi vzroki bi kazalo omeniti zlasti okvare, oziroma neprimerno opremo vozil (slabo delovanje zavor, izrabljene gume, slabo delujoči žarometi). V prejšnjih letih je bil pojav komaj omembe vreden, izrazit pa je postal v lanskem letu, kar pomeni (morda je k temu kriva splošna draginja) da avtomobilisti slabo skrbijo za svoje jeklene konjičke (in za lastno varnost). Mogoče bo zanimiv tudi podatek o starosti povzročiteljev nesreč. Kar 49 odstotkov nesreč so lani povzročili vozniki stari med 20. in 30. letom, 14 odstotkov srednja generacija med 31. in 41. letom, 27 odstotkov nesreč pa vozniki med 41. in 50. letom.

Pri cestni policiji se neradi pohvalijo s podatki o represivnih ukrepih, zlasti, kar zadeva denarne kazni in druge s prekrškom povezane ukrepe. O tem, kako so lani pridno delali z avtoveloxom — mimogrede naj povemo, da bodo v kratkem pričeli uporabljati novo, izpolnjeno napravo — smo že poročali, pa zapišimo še, da so v celoti izrekli skoraj 18 tisoč kazni, da se je državna blagajna tako okrepila za preko 300 milijonov lir. To je le skop oris dejavnosti, ki jo dan za dnem opravljajo pri prometni policiji, ki že dolgo ni več samo organ, ki skrbi za varnost v javnem prometu, ampak opravlja vrsto novih, dodatnih zadolžitev. Pravzaprav bi lahko zapisali vsak dan novih zadolžitev.

«Seveda se srečujemo pri opravljanju nalog tudi s težavami, takšnimi ali drugačnimi. Nekatere pa so nasploh kar stalne, kakor recimo pomanjkanje osebja, vprašanje, na katerega opozarjamo že dalj časa, pa ostaja še naprej nerešeno,» je sklenil svoj pogovor z novinarji polkovnik De Menech.

TEŽAVE S PREVOZI

Danes stavkajo uslužbenci APT

Precej odsotnosti bo danes po vsej verjetnosti v šolah, tovarnah in drugih delovnih mestih. V teku je namreč 24-urna stavka osebja pokrajinskega prevoznega podjetja APT. Okrog sedem tisoč vsakodnevnih uporabnikov se je tako znašlo brez rednega prevoznega sredstva. Okrog 3000 je dijakov, dva tisoč delavcev, razliko pa predstavljajo občasni potniki. Stavko je oklical enotni sindikat uslužbencev v prevoznih podjetjih CGIL - CISL - UIL zaradi zaostrovanja odnosov med vodstvom podjetja in uslužbenci ter zaradi imobilizma v katerem se je znašlo podjetje v zadnjih mesecih, menda predvsem po krivdi upravne komisije. Stavka bo trajala 24 ur. Pričakovati je torej danes precejšnje težave, ki bodo najbrž še najbolj občutene prav med dijaki. Prav danes se namreč po božičnih in novoletnih praznikih spet pričenja pouk.

Danes dveurna stavka kovinarjev v Tržiču

Na Tržiškem bodo danes dopoldne od 9. do 11. ure stavkali kovinarji. Poleg delavcev manjših industrijskih obratov, bodo stavkali delavci ladjedelnice in tovarne Ansaldo. V sprevodu bodo šli po mestnih ulicah ter se nato zbrali na Trgu Republike, kjer bo zborovanje.

V prihodnjih dneh bo na Tržiškem še vrsta manjših stavk.

Novoposvečeni nadškof Bommarco pride v Gorico 6. februarja

Včerajšnjemu obredu posvetitve je prisostvovalo okrog 600 vernikov in duhovnikov iz goriške nadškofije - Danes prvo srečanje z verniki v baziliki sv. apostolov v Rimu

Okrog 600 vernikov in duhovnikov iz goriške nadškofije, se je sinoči, skupaj s predstavniki goriške občinske in pokrajinske uprave, udeležilo slovesnega obreda posvetitve novih škofov, med njimi novega Goriškega nadškofa Bommarca, v baziliki sv. Petra. Iz papeževih rok so novi cerkveni dostojavstveniki prejeli mitro, prstan in škofovsko palico, simbole cerkvene oblasti. Nadškof — Antonio Vitale Bommarco, ki je petnajsti goriško gradiščanski nadškof, se bo z verniki duhovščino srečal danes zjutraj v cerkvi sv. apostolov, kjer bo, skupaj z duhovniki, daroval mašo.

Uradno bo škofovsko službo nastopil šele čez mesec dni, 6. februarja. Oče Bommarco, ki pripada namreč minoritskemu redu, se je rodil pred 59 leti na otoku Cresu in je po materini strani hrvaškega porekla. Že kot deček je stopil v samostan med minorite. V duhovnika je bil posvečen decembra leta 1949 in za tem opravljal različne naloge v okviru svojega reda v padovski provinci. Leta 1972 je bil izvoljen za generalnega predstojnika minoritskega reda, leta 1978 pa znova potrjen na tem mestu.

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV

vabi jutri, 8. t.m., ob 20.30 v Kulturni dom na

večer ljudskih plesov in pesmi

«U CELEM TRSTE LUČKE NI...»

Izvajata folklorna in pevska skupina Stu ledi iz Trsta

V SOBOTO V LOČNIKU

Koncert božičnih pesmi

V cerkvi v Ločniku bo jutri, 8. t.m. koncert božičnih pesmi. Nastopil bo zbor Coral di Lucinis pod vodstvom F. Valentinsiga in ob glasbeni spremljavi organista Huberta Berganta in violinistov Antonelle Miotto in Davida Bonalda. Na sporedu bodo dela Schnabla, Bacha, Alaina, Dupreja, Julia, Corbette, Mozarta, Passagnija, Bocherinija in Cuoperina. Koncert bo ob 20.30, vstopnine ne bo.

Brezplačni zdravstveni pregledi kmetov v Brdih

V Goriških Brdih so pripravili, prvi v Jugoslaviji, občasne zdravstvene preglede zasebnih kmetov, ki sodelujejo z zadrugo na Dobrovem. Prvo pobudo je dala služba za medicino dela v Novi Gorici, ki jo vodi magister dr. Anton Prijatelj. Pregled vključuje splošni klinični pregled, potem laboratorijski pregled, rentgen, po potrebi EKG, pa specialistični pregled sluha, krvi in po potrebi oziroma naročilu zdravnika-specialista še druge posebne preglede. Naj poudarimo, da kmečko delo spada v skupino zelo nevarnih opravil, in to zaradi fizičnih naporov ter uporabe strupov in strojev. Doslej je tako opravilo zdravstveni pregled že okrog 500 kmetovalcev iz Brd, ki sodelujejo s kmetijsko zadrugo. Naj dodamo, da z zadrugo oziroma vinsko kletjo na Dobrovem sodelujejo skoraj vsi Brici-kmetovalci. Stroške pregledov nosi prav Kmetijska zadruga.

V decembru so v tržiškem pristanišču Portorosega pretovorili komaj 72 tisoč ton različnega blaga. 57.413 ton so izkrcali z ladij, naložili pa so nekaj nad trinajst tisoč ton blaga.

Od dospelega tovora je na prvem mestu, po količini namreč, premog (31 tisoč ton) sledi les (devet tisoč ton), odpadno železo, otrobi itd

Skozi tržiško pristanišče je v lanskem letu šlo 1.384.593 ton blaga, ali približno 100 tisoč ton manj kakor leto prej. V tem in prihodnjih mesecih naj bi tovorni promet postal že spet živahnejši.

ZASEDANJE OBČINSKE GOSPODARSKE KOMISIJE V GORICI

Predlogi za obnovo delovanja občinskega davčnega sveta

V bližnji prihodnosti se bo pokazalo, ali je občinski odbor voljan odkrivati davčne utajevalce

Kako do takšne mere napolniti občinsko blagajno v Gorici, da bodo upravitelji kos naraščajočim potrebam občanov po zadovoljevanju nekaterih najnujnejših javnih potreb? Kako zagotoviti finančno pokritje odločitev občinskega odbora? Gre za vprašanje, s katerim se srečujejo ne le goriška, ampak vse javne uprave. S katerim se konec koncev srečuje zlasti država. Toda država razpiše nove davke, zanjo je predsednik vlade Fanfani dvignil pristojbine za celo vrsto storitev in ji zagotovil ali si vsaj nadeja zagotoviti ustrezno vsoto za pokritje proračunskih lukenj.

Tudi občinske uprave bi lahko prišle do dodatnih finančnih sredstev, če bi hotele in znale ukrepati. Zakona sicer nimajo povsem na svoji strani, ker je preveč meglen, vendar je dovolj jasen tam, kjer daje pristojnosti občinam in davčnim svetom. Iz tega vprašanja so goriški komunisti napravili ključni politični problem in s svojimi interpelacijami uspeli doseči sklicanje občinske gospodarske komisije in začetek razprave v tej komisiji o pravkar opisanem vprašanju. In kakšen je rezultat seje gospodarske komisije?

Gospodarska komisija, ki jo sestavljajo po en predstavnik vseh v občinskem svetu zastopanih strank, je soglasno ugotovila, da je davčni svet nenadomestljivo orodje v rokah občine, da preprečuje davčne utaje. Komisija je sicer ugotovila zakonske šibkosti na tem področju, vendar pa sodi, da je z dobro politično voljo potrebno premagati te ovire in davčno komisijo obnoviti. Ta politična volja pa se mora izoblikovati predvsem v občinskem odboru. Brez politične podpore bo davčna komisija le s težavo postorila kaj dobrega. Prvi znak, ki kaže slabo voljo v občinskem odboru, je prav dejstvo, da davčne komisije po upravnih volitvah v juniju 1980. leta niso še obnovili.

Vzroki za njeno nedelavnost pa tičijo tudi drugje in so jih opisali v gradivu, ki ga je pripravila gospodarska komisija, in o katerih vzrokih je komisija soglasnega mnenja. Javne ustanove bi po zakonu morale davčni komisiji dostaviti zahtevane podatke, pa tega niso storile. Takšnih podatkov ni dostavila niti sama občinska uprava. K temu je potrebno dodati pomanjkanje osebja v davčnem uradu, počasnost pri reševanju postopkov, težave, ki so bile včasih tudi namerno ustvarjene in zaradi katerih davčna komisija ni mogla delovati. Vrhu vsega je niso nikoli, tudi takrat, ko je obstajala, povabili k oblikovanju občinske davčne politike. Člani davčne komisije so bili odrinjeni od odločanja in so se čutili povsem odveč, zaradi česar so se razočarali.

Ob analizi, ki je pokazala te podatke, je gospodarska komisija sestavila nekaj predlogov, kako poživiti davčni svet. Predvsem je potrebno vršiti močan pritisk na ustanove in urade, da bodo dobavili zahtevane podatke. Gradbena dovoljenja, trgovske obrtnice, podatke o izplačilu zaslužka profesionalistom pa mora dobaviti davčnemu svetu tudi občinska uprava. Njena naloga je tudi ta, da omogoči uporabo elektronskega centra.

Potrebno je okrepiti davčni urad s specializiranim osebjem, ki bo zbiral podatke in pripravil gradivo za delovanje davčnega sveta. Kot ena izmed prvih nalog pa je celodnevna zaposlitev šefa urada.

Davčni urad mora imeti na razpolago davčne prijave družb, davčne prijave modelov 740, 750 in 101, sodelovati mora pri oblikovanju občinske davčne politike, kot je ta njegova dolžnost opredeljena v poslovniku. Gospodarska komisija je predlagala spremembo pravilnika. Vse te odločitve je komisija sprejela soglasno.

Sedaj je žoga pri občinskem odboru in pri strankah. Od njih je odvisno, če bodo odobrili poslovnik in če bodo obnovili davčni svet. Če doslej davčni svet ni bil obnovljen in če ni zadovoljivo deloval, je za to kriv en del občinskega odbora. Prihodnji meseci bodo pokazali, katere so tiste politične sile, ki preprečujejo učinkovitost davčnega sveta in s tem učinkovitost telesa, ki bi zaradi dobrega poznavanja razmer s podatki v rokah pokazal, kateri so davčni utajevalci in kateri so tisti politiki, ki imajo polna usta besed o socialni pravičnosti, dopuščajo občanom z nestalnimi osebnimi dohodki, da ubežijo davčnim prijavam, od občanov s stalnimi (beri nizkimi in poprečnimi) dohodki pa hočejo iztisniti vse do zadnje lire.

Delegacija goriške demokristjanske stranke se je sestala z zastopstvom zveze malih industrijcev. Govorili so o izvajanju zakona 828 o drugi tranši popotresne obnove. Govorili so tudi o sredstvih za izvajanje osimskega sporazuma, ki so namenjena Goriški in Tržaški. Po mnenju obojih je treba doseči med vsemi političnimi in gospodarskimi ter sindikalnimi silami enotni pogled, kajti sedaj je prilika, da se z nekaterimi investicijami vsaj zmanjša kriza v goriškem gospodarstvu. Še zlasti zastopniki malih industrijcev so izrazili nujo, da pride do usklajenega gospodarskega razvoja v vseh krajih naše dežele.

V SREDO ZVEČER

«Sejme» - kmečki kresovi so goreli v vsej Bizijakariji

Običaj sega v čase, ko so v naši deželi bivali Kelti

V Bizijakariji, t.j. tržiškem okolišu med Sočo in Timavo tja do vznožja Krasa, prižgejo vsako leto, na predvečer praznika treh kraljev, kresove. Tradicija sega še v čase, ko so v naši deželi bivali Kelti, prevzeli so jo Rimljani, potem pa še kristjani. Kmetje so ugotavljali, od smeri v katero je zapihal veter, odvisi kakšna bo kmečka letina. Stari bizijaški pregovori pravijo, da če je ta večer veter pihal proti vzhodu je bil kmečki pridelek bogat, če pa je pihala burja potem pa se je kmetom obetala slaba letina.

Tem kresovom pravijo v tržiškem okolišu «sejme». Kresove prižigajo pa tudi v raznih krajih Furlanije in tam jim pravijo «pignarui».

V sredo zvečer so na Goriškem take kresove prižigali v Romijanu pri Ronkah, v Redipuglii, v Zdravščini, v Turjaku in še marsikje drugje. V Romijanu so na to tradicionalno prireditev vabili člani turističnega društva Pro Loco in njih vabilu se je odzvalo približno tisoč ljudi. Brezplačno so člani turističnega društva ponujali prisotnim kozarček vina, domačo klobaso in kruh. Seveda dokler ni vseh teh dobrot zmanjkalo. Ljudje so ob kresovih prepevali stare dialektalne priložnostne pesmi, si izmenjavali novoletna voščila ter kramljali ob ognju.

Kako uporabiti milijarde iz sklada zakona št. 828

Na prvi letošnji seji upravnega odbora goriške trgovinske zbornice so razpravljali o kriterijih za uporabo sredstev, ki jih daje na razpolago državni zakon št. 828. Ob upoštevanju trenutnega gospodarskega položaja na Goriškem ter perspektiv za razvoj, bi bilo sila neprimerno, če bi denarna sredstva namenili za sanacijo podjetij, ki so v krizi in za katere že dalj časa obstajajo obljube, načrti in tudi denarna sredstva.

V posebnem tiskovnem poročilu upravni odbor goriške trgovinske zbornice ugotavlja, da so kriteriji pravzaprav že točno določeni v samem besedilu zakona, kjer je (čl. 10) rečeno, da morajo denarna sredstva služiti za razširjanje proizvodne dejavnosti, zaščiti delovnih mest in odpiranju novih mest v tržaški in goriški pokrajini ter na tistih območjih videmske in pordenonske pokrajine, ki niso vključena v potresno območje.

Na seji so podrobno razpravljali tudi o kriterijih porazdelitve 300 milijard lir, ki jih daje na razpolago zakon. Pri razdeljevanju sredstev naj bi pristojni krogi upoštevali predvsem strogo socioekonomska merila, ne pa demografske faktorje. Če bi te elemente jemali v poštev, potem bi bila goriška pokrajina že spet hudo prikrajšana za možnosti razvoja.

O namembnosti sredstev iz zakona št. 828 razpravljajo v teh dneh tudi v političnih strankah ter v drugih ustanovah.

Prireditve

V soboto, 8. t.m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici folklorni večer «U celem Trste lučke ni...». Nastopa TFS Stu ledi

Kino

Gorica

VERDI 18.00—22.00 «Bingo bongo». A. Celentano. Barvni film.
CORSO 18.00—22.00 «E. T. L'extraterrestre».
VITTORIA 17.00—22.00 «Oltre la porta». E. Giorgi in M. Mastroianni. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 18.00–22.00 «Delitto sull'autostrada».
PRINCIPE 18.00—22.00 «Sogni mostruosamente proibiti».

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00 «Samo za tvoje oče». Angleški film. 20.00 «Ljubica pod posteljo». Italijanski erotični film.
SVOBODA 18.00 «Bronco Billy». Ameriški film. 20.00 «Resnične zgodbe III. del». Nemški erotični film.
DESKLE 19.30 «Bud jezdi na zapad». Italijanska komedija.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
San Nicolò, Ul. 1. maja, tel. 73-328

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Pontoni, Raštel 52, tel. 83-349

Goriški slikarji na razstavi v «Il Torchio»

V Goriški galeriji «Il Torchio» je bila ob koncu leta skupinska razstava več kot štirideset likovnih umetnikov, v glavnem iz Goriške. Razstavili so male slike. Posebna žirija, v kateri so bili tudi Milko Rener, Joško Vetrih in Rudolf Sakside, je ocenila dela in razdelila priznanja in nagrade.

Kandidatka za lepotico sveta izpred dveh let Kimberley Santos in njen prijatelj Francis Reyes, ki so ga v torek našli mrtvega v njenem stanovanju. Bil je ubit s strelnim orožjem

PO SLAVNIH IN MNOGOTERIH POTEH BOJA ZA SVOBODO (3)

Slovenski primorski borci v grških albanskih in makedonskih partizanih

Četa odide na kopno

Končno se je le približal čas, ko je partizanska enota «Primorje» lahko odšla na grško kopno. Slovo te enote od Argostolione opisujeta Kržišnik in Ogrič takole:

«Grškim borcem smo dokazali, da imajo iste cilje in jim ponovno zatrjevali, da je njihov boj obenem tudi naš boj. Med nami in grškimi borci se je utrjevalo bratstvo in tovarištvo. Prepričani smo bili, da bomo v skupnem boju premagali okupatorja in domače izdajalce ter čimprej prispeli v domovino. Vendar nam je to našo pot oviralo višje grško vodstvo, ki je ob vsaki priložnosti zavlačevalo naš odhod domov. Ko smo se pripravljali na pot iz Agrostoliona, nas je ljudstvo pozdravljalo. Tudi 'kapitanjusu', ki je bil vedno z nami in nas je spremljal še nekaj časa iz mesta, so prišle solze v oči. Izrazil je svoje veselje, da je bil med nami ter spoznal našo disciplino tovarištvo in bratstvo, ki se je kovalo med jugoslovanskim in grškim ljudstvom. Dejal je, da ne bo nikoli pozabil dni, ki jih je preživel med nami.»

Partizanska enota je zapustila Kefalonijo 2. decembra 1944. Takrat je imela 56 mož, na čelu s poveljnikom Srečkom Likarjem in političnim komisarjem Tonetom Gošnikom. Iz pristanišča Sami je odplula mimo Itake in se naslednji dan izkrcala v pristanišču Astako, na grškem kopnem. Napotila se je na sedež 7. brigade v Amfilohijo, ob južnem robu zaliva Arte. Na poti so jo Grki navdušeno pozdravljali. Štab grške partizanske brigade je sklenil, naj slovenska partizanska enota ostane nekaj časa v Amfilohiji. Štab je slovensko četo okrepil že z enim minometom in jo poslal na položaj zunaj mesta kajti pričakovali so, da bo prišlo do bojev z Britanci in privrženci generala Zervasa.

Ko je večje zatočišče kontrarevolucionarjev postalo v tistem času mestece Levkas na istoimenskem otoku, se je bojev za osvoboditev tega otoka udeležila tudi slovenska partizanska leta «Primorje», ki se je zdaj zadrževala v mestu Agrinion. Nenadno je v mesto prišla vest, da bo ELAS razpuščen in da morajo njegove oborožene enote predati orožje kraljevi vojski, ki so jo Britanci pripeljali iz Egipta. Komunistična partija Grčije in EMA (grška narodnoosvobodilna fronta) sta dejansko zamudili priložnost, ki se jima je nudila in namesto, da bi šli v ofenzivo, sta vedno bolj popuščali in končno klonili.

V domovino!

Partizanska enota «Primorje» zdaj ni imela več kaj iskati v Grčiji in je vztrajala, naj ji dovolijo vrnitev v Jugoslavijo. Končno je le dobila privolitev, da se lahko odpravi na pot z vsem orožjem. Najprej je krenila v Janino, nato pa nadaljevala pot proti albanski meji. Prišla je v požgani Liskovik, kjer so jo Albanci navdušeno sprejeli.

Na svobodna jugoslovanska tla je enota stopila 23. februarja 1945. V začetku marca se je javila pri glavnem štabu NOV in PO Makedonije v Skopju. Tu je postala jedro bataljona, ki se je preimenoval v 1. samostojni slovenski bataljon. Podrejen je bil neposredno glavnem štabu. Primorci in Istrani so po dolgi, naporni poti v domovino končno prosto zadihali. Poleg «kefalloncev» so bili v slovenskem bataljonu še drugi Primorci in Istrani. Nekateri so prišli v Makedonijo iz vrst albanskih partizanov, drugi iz raznih krajev Grčije. Tudi v primeru Kefalonije se je pokazalo, da so se Primorci in Istrani, kamorkoli jih je že zanesla vojna, dobro znašli. Svoj protifašizem so povsod povezovali z bojem naprednih sil. Nenehno so si prizadevali, da se prebijejo v NOV Jugoslavije.

Prav tako so ravnali tudi tisti Primorci in Istrani, ki jih je okupatorjeva vojska pripeljala v Albanijo. Ob tem moramo navesti nekaj dejstev, da se bo bralec lažje vživel v razmere, v kakršnih so se primorski Slovenci in istrski Hrvati znašli v Albaniji, deloma pa tudi v Grčiji in zahodni Makedoniji.

Fašistična Italija je aprila 1939 napadla tudi Albanijo in sicer brez vojne napovedi, ter jo v nekaj dneh zasedla. Tako so se mnogi Primorci in Istrani začeli seznanjati tudi z Albanijo in njenimi ljudmi, čeprav so v deželo prihajali kot vojaki okupatorjeve vojske.

Italijanski fašisti so majhno in gospodarsko zaostalo Albanijo trdno vključili v načrte svojega prodiranja na Balkan. Nato so leta 1940 napadli še Grčijo. Takrat pa se je zgodilo nekaj, česar niso pričakovali. Italijanska vojska je obtičala v albansko - grških gorah, od koder se ni mogla premakniti. V tej veliki stiski so ji prihiteli na pomoč Nemci, ki so v aprilu 1941 bliskovito pregazili Jugoslavijo in hkrati prodrli še v srce Grčije. Italijanska vojska je bila rešena. Pohitela je v Atene, zasedla pa je tudi Kosovo in Metohijo, da bi Albancem «pomagala rešiti» njihovo narodno vprašanje.

Pogled v razmere v Albaniji

Po porazu stare Jugoslavije in Grčije je albanska fašistična vlada v Tirani ustanovila še ministrstvo za Kosovo in Metohijo. Življenje v Albaniji je poslej sicer tako na videz normalno, toda pod pepelom je tlela iskra upora. Že med italijansko - grško vojno se je pokazalo, da se Albanci nočejo boriti za koristi italijanskega imperializma.

Komunistično partijo Albanije (KPA) so ustanovili 8. novembra 1941. Tokrat sta albanskim komunistom močno pomagala Dušan Mugoša in Miladin Popović, ki sta prišla v Albanijo s svojega delovnega območja na Kosovu in v Metohiji. V začetku leta 1942 so začeli tudi albanski partizani s prvimi večjimi akcijami. Iz majhnih partizanskih odredov je 15. avgusta 1943 nastala prava albanska partizanska brigada, skoraj v istem času pa se je izoblikoval tudi vrhovni štab albanske narodnoosvobodilne vojske. Albansko narodnoosvobodilno gibanje se je močno okrepilo zlasti po kapitulaciji, ko so albanski partizani razorožili dve italijanski diviziji. V Albaniji je namreč fašistična Italija imela 9. armado, ki je štela okrog 120.000 mož, pa tudi Nemci so imeli tam svojo divizijo.

A. KLUN

(Nadaljevanje sledi)

STARO LETO JE NOVEMU NALOŽILO ŠE HUJŠE TEŽAVE

Varčevanje bo bremenilo predvsem žensko kot delavko in gospodinjo

Čeprav je ustrezna italijanska zakonodaja zelo pozitivna, je ženska tista, ki mora prva zapustiti delovno mesto - Pa tudi razne druge težave plačuje ona

Če se je staro leto '82 poslovilo od nas, ne da bi sebe in nas odkrižalo hudih gospodarskih težav, se je novo leto '83 takoj napovedalo kot enako hudo ali celo še hujše leto. Namesto o novih načrtih in upih so namreč skoraj vsi govorili o dodatnih davkih, nenehnih podražitvah, skratka o novih težavah, ki so samo neposreden podaljšek starih, s stalnimi dodatki seveda.

Iz te nerazveselive panorame niso izvzete ženske, nasprotno, njim se gospodarska kriza v splošnem in tudi posamezne gospodarske težave kažejo še v specifični luči. To pa že zaradi dejstva, kako se na splošno govori o krizi in o načinu, kako bi jo prebrodili, točneje, kako bi se ji zoperstavili. V vzdušju gesla «ubraniti je treba, kar se ubraniti da», nihče več ne govori o potenciranju družbenih služnosti, o reorganizaciji delovnega in splošnega življenjskega ritma. Razpravlja pa se, tudi na predlog sindikalnih organizacij, o zvišanju družinskih doklad in o večjih odbitkih, ki bi jih lahko odvisni delavci za ženo in otroke vnašali v letno prijavo dohodkov.

To pa pomeni, da bo predvsem zaščitena družina kot osnovna celica, ne pa delavec kot posameznik. Ali posameznica: med brezposelnimi je v Italiji približno 70 odstotkov žensk, čeprav je točno število težko izračunati, ker je veliko žensk uradno uvrščenih v kategorijo «gospodinj», pa čeprav so še do nedavnega delale v tovarni ali kakem uradu. Izgubile so službo, zlasti tiste ženske, ki so opravljale dela, ki ne zahtevajo posebne kvalifikacije in k takim zaposlitvam se usmerja precej žensk, ker je takšno dela manj obvezujoče. Ženske imajo namreč tudi, če ne predvsem, družino. In, kot že rečeno, obseg in kvaliteta raznih služb se skrčita.

Ob tem pa se Italija lahko pohvali z eno najnaprednejših zakonodaj, kar zadeva žensko in zaposlovanje in to v okviru Evropske gospodarske skupnosti. Za isto delo sta v Italiji plačana enako delavec ali delavka, in tudi dostopa do določenega dela, razen, malenkostnih izjem, na primer vojaške službe, ne omejujejo nikakršni zakonski predpisi. Presej drugače je na primer v gospodarsko veliko bolj bogatih Združenih državah Amerike, kjer postava brani močnejšega. Toda tehtnice v očitno korist pospeševanja ženskega zaposlovanja niso prevesili niti «dobri» zakon, za katere so se ženske vztrajno in dolgo borile.

Na nadaljnjo usodo žensk pa bodo nedvomno vplivali tudi ukrepi, ki jih vlada še namerava sprejeti. V prvi vrsti gre za ostre posege na področju zdravstva, kar pomeni, da bo na ženske odpadel še dodaten del nege in skrbi.

Tudi drugače bomo «varčevali» na račun večjega dela, ki bo odpadel na rame družin, oziroma manjših uslug, ki bi to maso dela manjšali. Plastično lahko misel se drugače podamo: če začnemo pri nakupih, lahko soglašamo s staro ljudsko resnico, da so mreže revnejših vedno težje. Premožnejši kupujejo meso, revnejši pa fižol. Kupljeno hrano je seveda treba pripraviti: ena bistvenih razlik med «bogato» in «revno» kuhinjo je tudi v porabljenem času. Naravni zrezek je namreč neprimerno prej pripravljen kot «mineštra». Ker pač v večini primerov kuhajo ženske, vsaj v vsakodnevnem tran - tranu, bodo «odvečni» čas porabile v glavnem prav one.

Kriza ima torej za žensko veliko obličij in skoraj vsa so enako zoprna. Pri vsem tem nerazveseljivem naštevanju pa bi bila lahko pozitivna ugotovitev, da se ženska zaenkrat spopada z dano situacijo oborožena s treznimi pogledi in ne da bi bila zasvojena z občutkom, da so ji spet naprtili vlogo žrtve. In to kljub temu, da so razni predlogi za rešitev iz krize, tudi tisti, ki so jih izdelali sindikati ali nakazale stranke demokratičnega loka, dejansko skrajno zožili možnost kakršnihkoli prostih izbir za žensko. V času, ko je propadel mit o delu kot «odrešitelju» ženske, ko se je izkazalo, da enakopravnost in osvoboditev žensk nista sinonima, ko je zmagala težnja po usklajevanju privatnega in javnega življenja vsakega posameznika, se je začela majati prav prva stopnička na poti k osamosvojitvi vsake ženske — to je tu žilost široke zaposlitve žensk.

Bolj kot kdajkoli prej se je zato treba zamisliti nad nastalim položajem v prepričanju, da so potrebne tako jasne besede kot tudi odločna dejanja.

Beiruth je napol porušen, toda trgovina nadaljuje svojo vlogo. Če je trgovski lokal zrušen ali poškodovan, skratka neuporaben, ga zamenja avtomobil, ki ima še to prednost, da je premičen in gre za klientom...

NA INŠTITUTU ZA MATER IN OTROKA V BEOGRADU

Zahtevne operacije na srcu pri otrocih

V lanskem letu so opravili 53 operacij «pri odprtem srcu» seveda pri otrocih, starih od 10 mesecev do treh let

BEOGRAD, januarja — Ali je temu vzrok sodobni, recimo bogati način življenja, ali je tem vzrok tudi razvoj medicinske znanosti ali pa tudi «igra prirode» kot se je nekdo izrazil, ne vemo in tudi ne bomo o tem razpravljali. Dejstvo pa je, da je na svetu vedno več ljudi, ki jim dela težave srce. Pravzaprav gre za srce in krvni obtok. Po nekaterih statističnih podatkih umre največ ljudi za srčnimi kapmi zaradi okvar na krvnem obtoku ter od najrazličnejših oblik raka. Zato vsaka vest o reševanju srčnih zadev vzbuja zanimanje, kot na primer primer ameriškega farmacevta, ki se kar dobro počuti s svojim srcem «iz plastike» ali kot na primer zadeva tistega znanstvenika, ki je odkril «nov element» v boju proti srčnim boleznim, element, ki veliko obeta, kot pravijo strokovnjaki, ki hkrati opozarjajo, da bo treba zadevo še temeljito preveriti. Toda vrnimo se k pratičnemu vprašanju in vsakomur ali vsaj večini dostopnemu načinu reševanja vprašanja: Konkretno stopimo v Beograd.

Zavod za zdravstveno zaščito matere in otroka Socialistične republike Srbije v Beogradu je prva medicinska ustanova v Jugoslaviji, ki bo sistematično vršila operacije pri odprtem srcu kot temu pravijo pri povsem majhnih otrocih. O operacijah «pri odprtem srcu» se je veliko govorilo in pisalo, manj je znanega o podobnih operacijah pri otrocih, pri malone komaj rojeni deci. In vendar gre za pogoste primere, ko je treba pri otrocih odstraniti vrojene srčne napake, ki jih more kirurg opraviti le ob pomoči aparata za «izventelesni krvni obtok».

Že omenjeni zavod v Beogradu je s tovrstnimi zelo delikatnimi in izredno zahtevnimi operacijami začel 2. februarja in dosedanji rezultati so tolikšni, da odgovarjajo povprečnemu svetovnemu merilu, kajti doslej so pozitivno opravili kar 53 operacij. V prvem letu delovanja, ko so bili doseženi lepi rezultati, je bil operiran najmlajši otrok, ki je bil star deset mesecev, vsi ostali so bili «starejši», do 3. let. Toda smisel in namen strokovnjakov tega zavoda je ta, da se lotijo «popravljanja» srčne mišice že takoj po rojstvu, kajti v tem primeru so operacije sicer zahtevnejše, hkrati pa so rezultati boljši

Operacije «pri odprtem srcu» seveda ob pomoči posebnega aparata za izventelesni krvni obtok pa ne vrši zgolj v začetku omenjeni zavod, pač pa jih opravlja tudi druga beograjska kirurška klinika, ki pa se tovrstnih operacij loteva le v izjemnih primerih in pri starejših otrocih. Kot je znano, se podobnih operacij lotevajo tudi v ljubljanskem Kliničnem centru in v vojaški kliniki v Beogradu, vendar v vojaški kliniki se tega ne lotevajo sistematično, zato je nemogoče, da bi te posege primerjali s podobnimi v nekaterih evropskih deželah.

Usposabljanje beograjskega zavoda za te izredno zahtevne operacije je zelo pomembno. O tem govore nekatere številke, o tem govore nekateri podatki, ki so javnosti bolj malo znani. Na tisoč otrok se rodi od 6 do 10 s prirojenimi srčnimi napakami. Če upoštevamo dejstvo, da se v Jugoslaviji rodi na leto okoli 320 tisoč otrok, pomeni da je več tisoč otrok s srčnimi napakami. Čeprav ni res, da je treba vsakomur izmed teh otrok pomagati že v prvih dneh ali mesecih življenja, je tudi res, da bodo ti otroci prej ali slej potrebovali pomoč kirurgov. Doslej so veliko teh otrok pošiljali na operacije v Hannover, London, pa tudi v ZDA, kar pa ogromno stane, saj znašajo stroški za samo enega takšnega pacienta 200.000 dolarjev. Ni res da bodo stroški na beograjskem inštitutu majhni, vsekakor pa ne bo nobena operacija v beograjskem inštitutu stala več kot 2.000 dolarjev, računano v ameriški valuti. To se pravi, da se bodo reševala številnejša življenja in da bodo stroški za njihovo zdravljenje neprimerno manjši. Dr. Vlajić s tega zavoda meni, da že čez 2 ali 3 leta ne bo treba iz Srbije pošiljati v tujino na operacijo nobenega otroka. Cilj zavoda pa je, opraviti na leto tudi do 150 zadevnih operacij. Če pa vzamemo v poštev še nekatere druge možnosti, bi na tem zavodu mogli opraviti tudi do 300 operacij na leto. Dodajmo k temu še ljubljanski Klinični center in druge zavode in računi nam povedo, da bi v domovini mogli rešiti veliko življenj in hkrati prihraniti veliko sredstev.

Usposabljanje srbskega inštituta za mater in otroka je financirala Zdravstvena skupnost SR Srbije, ki je v ta namen dala 8 milijard dinarjev, seveda starih. Poleg tega je finančno omogočila šolanje kardiokirurškega osebja, kar traja 10 let. Seveda so se ti šolali v glavnem v tujini, kjer so se usposobili tudi za rokovanje s tistimi zelo zapletenimi napravami, ki so potrebne za izventelesni krvni obtok in ki so zelo drage, saj ta aparat stane nič manj kot 50.000 dolarjev oz. kakih 70 milijonov lir v naši valuti.

BRANKO MARUŠIČ 3.

SLOVENCI NA GORIŠKEM MED LETI 1900 IN 1915

Po razkolu leta 1900 ostaneta dr. Tuma in Gabršček le še malo časa zaveznika. Kamen preizkušnje njunega skupnega delovanja so pravzaprav že državnozborske volitve leta 1901. Tuma je bil poražen, z minimalno prednostjo ga je premagal dr. Gregorčič, vendar prodrejo tudi liberalci s svojim kandidatom Oskarjem Gabrščkom. Te volitve imajo na Goriškem vsaj dve odločilni izhodišči za ves kasnejši čas. Najprej omenimo, da pride tedaj do tesnejše povezave med slovenskimi klerikalci in italijanskimi liberalci, ki jih vodi ostareli odvetnik dr. Luigi Pajer. Ta koalicija — predvsem v deželnem zboru — naj bi končala slovensko abstinenco ali pa vsaj možnost za njen nastanek; v deželnem zboru je zelo intenzivno in ponovno začela leta 1897. Pakt z liberalnim glavarjem Pajerjem, ki je trajal celih dvajset let, vse do njegove smrti (1912), je napovedala že v eni svojih prvih številk Gregorčičeva «Gorica» (št. 7, 1899): «Slovenci zmoremo v deželnem zboru kaj doseči le v sporazumljenju z Lahi». Drugo dejstvo pa je očitna dopustitev propada Tume na parlamentarnih volitvah (1901). Tuma se je poslej odtegoval narodnonapredni stranki, izstopil je najprej iz njenega vodstva in iz vodstva organizacij, ki so delovale v njenem okrilju. Tuma je kasneje pripovedoval, da z obliko delovanja liberalne stranke ni bil zadovoljen in da je od razkola dalje stremel za neko obliko demokratične stranke meneč, da na Goriškem še ni nastopil pravi čas za ustanovitev prave socialdemokratske stranke. Njegovo kasnejšo odločitev smo že pokazali.

Po letu 1900 si stojita na Goriškem nasproti liberalna Gabrškova in klerikalna Gregorčičeva organizacija, ki je kmalu po razkolu dosegla spravo s krščanskosocialno strujo pri «Primorskem listu» (brata Pavlica). Gregorčičevo stranko sta potlej vse do začetka leta 1914 zastopali dve glasili. Oba «v divjem zakonu živeča razgrajača» (Soča, 22. 10. 1901) je avgusta leta 1913 nadškof Sedej pod očitnim vplivom krščanskih socialcev prepovedal, vendar sta potlej še pol leta izigravala nadškofove odločitev rekoč, da če bralci podpirajo oba lista, opravljajo misijonsko delo v korist papeža.

Po tem uvodu moremo z enakim tempom slediti razpletu dogodkov na Goriškem. Vendar tega ne bomo storili, poudarimo zato le nekaj temeljnih ugotovitev. Obe meščanski stranki si poleg politične izgradita vsaka zase lastno gospodarsko, prosvetno ali kako drugo organizacijo.. Pri voditeljih obeh strank je instinktivno kot pa posledica nekega študija zraslo spoznanje, ki ga je Tuma poznal: «Narodnostni boj se je jel koncentrirati proti mestu Gorici in v njem. Gorica je odločala v gospodarstvu in politiki in treba je bilo najprej zlomiti italijansko premoč v njej». S tem v zvezi naj z nekaj podatki označimo gospodarsko dejavnost pri Slovencih na Goriškem. Začetek lastne gospodarske organizacije predstavljajo pobude na denarnem področju in seveda pri uresničevanju načela «svoji k svojim». Goriška ljudska posojilnica, ki je delovala od leta 1883, je po razkolu prešla v roke liberalcev, klerikalci so zato ustanovili Centralno posojilnico. Pobuda na gospodarskem področju je bila v rokah liberalcev in od začetka stoletja postaja njihova temeljna ustanova že leta 1897. ustanovljena Trgovsko obrtna zadruga v Gorici. Ta ustanova naj bi z velikimi posojili kot zadruga z neomejenim jamstvom finansirala večje gospodarske podvige v Gorici in drugod na podeželju. Svoje naloge je pričela kmalu izvrševati, opravila je v Gorici več stavbenih nakupov in si leta 1904 zgradila lastno zgradbo — Trgovski dom; postal je tako nekak simbol tedanjega goriškega slovenstva. Vendar je vodstvo zadruge in tudi liberalnega tabora pretiravalo z nakupi (npr. hotel Südbahn), namen, da bi z odkupom zgradb v samem osrčju italijanskega dela Gorice, tudi tam zasidrali slovensko posest, se ni izkazal doslej kot gospodarsko opravičen.

Kmalu so se pokazale posledice takega ravnanja. Očiten primer je bila tudi zadeva nastanka, in propada zadruge solkanskih mizarjev. To zadrugo, ki je kmalu postala privatno podjetje Gabrščkovega sorodnika trgovca z železnino v Gorici Rudolfa Konjedica, je zaposlovala okoli leta 1906 nad 300 delavcev.,

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

12.30 Šola in vzgoja
13.00 «Agenda casa»
13.25 Vremenske razmere
13.30 TV dnevnik
14.00 «Pomagaj mi sanjati» - 1. del
15.00 «Muppet show» z Rogerjem Moorom
15.30 Šola in vzgoja
16.00 Shirab - risanka
16.30 TV dnevnik - reporter
17.00 TV dnevnik - Flash
17.05 Neposredno iz studia
17.10 «Nils Holgersson» - risanka - 20. epizoda
17.30 Danes za jutri
18.00 «Topolino story» - risanka
18.50 Happy magic - vmes TV film iz serije «Fonzie»
19.45 Almanah in Vremenske razmere
20.00 TV dnevnik
20.30 «Tam tam» - Aktualnosti dnevnika 1
21.20 «Zimske počitnice» - film - 1. del
Zimske počitnice bi naslovili po naše film, ki ga dajejo nocoj na prvem kanalu italijanske TV mreže. Film je dokaj star in po vsebini lahkotnega značaja. Režiser Camillo Mastrocinque je film napravil pred malo manj kot četrt stoletja, ko je bil na primer Alberto Sordi še lep, mladeniški umetnik, ko je Eleonora Rossi Drago veljala za lepotico, ko je bil Vittorio de Sica še veliaven umetnik in isto velja še za odlično Francozinjo Michèle Morgan. Pri vseh teh tako veljavnih imenih pa ne gre za filmsko delo, ki bi priteglilo občinstvo s svojo vsebino, pač pa gre za lahkotno delo, da se ob njem človek nekoliko sprosti
22.20 TV dnevnik
22.25 «Zimske počitnice» - 2. del
23.10 Šola in vzgoja
23.55 TV dnevnik - Vremenske razmere

Drugi kanal

12.30 Opoldanski program
13.00 Dnevnik ob 13. uri
13.30 Šola in vzgoja
14.00 Tandem
14.05 «L'apriscatole» - 1. del
14.20 Doraemon - risanka
14.30 «L'apriscatole» - 2. del
14.50 TV film iz serije «La pietra di Marco Polo»
15.20 Doraemon - risanka
15.40 V studiu
16.00 Šola in vzgoja
16.30 «Starka in luna» - pravljica
17.30 Dnevnik 2 - Flash
17.35 Tedenska oddaja o turizmu in prostem času
Sereno variabile je naslov oddaje, ki govori o počitnicah, turizmu in podobnih zadevah. Osvaldo Bevilacqua in Maria Giovanna Elmi, ki že vrsto let vodita to oddajo, sta za zaključek leta in tudi praznikov ob koncu leta pripravila kaj zanimivo oddajo, ker bosta svoje gledalce popeljala zelo daleč, kar tja na Cejlon ter na otočje Maldive v Indijskem oceanu. Na malem ekranu bomo videli čudovite kraje, do katerih je preprostemu človeku s skromnimi sredstvi nemogoče, hkrati pa se bomo seznanili tudi z umetnostjo, zgodovino in drugimi kulturnimi bogastvi teh zemljepisnih predelov in krajev
18.40 Dnevnik 2 - Šport
18.50 TV film iz serije «Le strade di San Francisco»
19.45 Dnevnik 2
20.30 Portobello
22.00 Dnevnik 2
22.10 Dnevnik 2 - Dossier
23.05 Veliki operni pevci: Gino Bechi
00.05 Dnevnik 2

Tretji kanal

17.40 «Inšpektor Hackett» - 3. epizoda
18.30 Glasbena oddaja
19.00 Dnevnik 3
19.35 «Energija '80»
20.05 Šola in vzgoja
20.30 «Gospod Puntila in njegov hlapec Matti» - gledališka igra
23.05 Dnevnik 3

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

10.00 Poročila
10.05 TV v šoli
17.20 Poročila
17.25 Jazz na ekranu: Kitarski duo Toto Blanke - Rudolf Došek
17.55 Arabela - nadaljevanka
18.25 Obzornik
18.40 Arhitektura: Prostor in arhitektura
19.10 Risanka
19.20 Cik Cak
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
20.00 Lovci ubijajo - ameriški film
Lovci ubijajo je kriminalka, posneta za ameriško televizijo, pozneje pa je zaradi uspešnosti prišla tudi na filmska platna. Glavni junak je nekdanji športnik, ki je bil pomotoma obtožen umora. Vrne se domov, da bi dokazal pravico do materialnega dela domačije. Oče njegove nekdanje prijateljice, ki je vodja policije, pa skuša najti dober izgovor, da bi se dokončno znebil nezaželenega prišleka. Režiser: Bernard Kowalski. Igrajo: Burt Raynolds, Melvyn Douglas, Martin Balsam, Suzanne Pleshette
21.35 Zrcalo tedna
21.55 Nove tigrove brigade - francoska nanizanka

Koper

13.30 - 16.30 Odprta meja

V okviru oddaje «Odprta meja» bodo med drugim tudi naslednje vesti:
GORICA — Mestni Korzo
TRST — Stanovanjski problemi
TRST — Družinske posvetovalnice
ČEDAD — Napoved dneva emigranta

17.00 Z nami pred kamero
17.05 TVD novice
17.10 TV šola
18.00 Visoki pritisk - Zabavnoglasbena oddaja
19.00 Aktualna tema
19.30 TVD stičišče
20.15 Usoda človeka
21.45 TVD danes
22.60 Baletni večer

Zagreb

18.45 Nevarnost pred požari v neboticnikih, izobraževalna oddaja
19.00 Znanstveni pogovori
19.30 TV dnevnik
19.30 TV dnevnik
20.00 Glasba za flavto
20.50 Zagrebška panorama
21.05 Dokumentarna oddaja
21.55 Nočni kino: Deželanka, švicarski film

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Četrtkovo srečanja; 8.40 Glasbena matineja; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poldnevniški razgledi; Beležka; 12.00 Roža mogota; 13.20 Naša gruda; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Franček Rudolf: «Očka, vrni se nam zdravo»; 14.30 Glasbene skice; 14.55 Naš jezik; 15.00 Od ekrana do ekrana; 16.00 Almanah: Sprehodi po tržaških predmestjih; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.10 Mi in glasba: japonski ženski zbor «Ensemble Sylphides»; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Priljubljeni motivi; 18.40 Imena naših vasi.

KOPER

(Slovenski program)

6.00 Glasba za dobro jutro; 6.37 Objave; 6.45 Cestne razmere; 7.00 Nasvet Radia Koper; 7.05 Filmski spored; 7.25 Dnevni radijski in TV spored; 7.30 Val 202; 13.00 Na valu radia Koper - Poročila, Glasbena zavesa, objave; 13.15 Kinospored; 13.30 Zanimivosti; 13.45 Nasvet Radia Koper; 14.10 Predstavitev oddaj in glasbene želje; 14.30 Pesmi in plesi naših narodov; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Aktualna tema; 16.40 Piknik ob koncu tedna.

Srednji val 546,4 metra ali 549 kilohertzov	
UKW — Beli križ	102,0 MHz
UKW — Koper	98,1 MHz
UKW — Nanos	88,6 MHz

KOPER

(Italijanski program)

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 6.00 - 9.00 Jutranji programi; 9.32 Lucianovi dopisi; 10.00 Glasba in besedilo; 10.15 Orkester Edig Galletti; 10.32 Glasbeni kotiček; 10.40 Mozaik; 11.00 Kim; 11.32 Pesem; 11.36 Audio Box; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 14.33 Neposredno iz studia; 15.00 Glasba in plesi z vsega sveta; 15.32 Crash; 16.00 Kultura in družba; 16.15 Igra orkester La vera Romagna; 16.45 Stojalo za note; 16.55 Turistične informacije; 17.00 Ves svet je ena sama dežela; 17.32 Petkov koncert; 18.45 Slišimo se zopet jutri.

RADIO 1

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.00 - 9.00 Jutranji programi; 9.02 Jaz in radio 83; 9.58 Zeleni val; 10.03 Radio in jaz 83; 10.30 Pesem v času; 11.10 Glasbena oddaja; 11.34 Radijska nadaljevanka; 11.58 Zeleni val; 12.03 Uli, Asiago tenda; 12.58 Zeleni val; 13.25 Poštna kočija - radijska nadaljevanka; 13.35 Master; 14.28 Šola in vzgoja; 14.58 Zeleni val; 15.03 «Homo sapiens» tednik o pravicah in dolžnostih; 16.00 Il Pagine; 17.30 Master under 18; 18.00 Glasbena zabava; 18.30 «Globetrotter» - glasbena oddaja; 19.10 Svet motorjev; 19.30 Jazz glasba 83; 20.00 Tudi mrtve ptice imajo peruta; 20.48 Glasbeni kotiček; 21.03 Simfonična sezona 1983; 22.10 Glasba; 2.30 Autoradio flash; 22.35 Glasbena oddaja; 22.50 Danes v parlamentu; 22.58 Zeleni val; 23.10 Telefonski pogovori.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00 Poročila; 6.10 in 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.25 Sprehod po tržnici; 8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo; 8.35 Glasbena pravljica; 8.48 Naši umetniki mladim poslušalcem; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate?...; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Iz glasbene tradicije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domače pihalne godbe; 13.00 Danes do 13.; 13.20 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Od melodije do melodije; 13.50 Človek in zdravje; 14.05 Mihovil Logar: Zlata ribica - suita; 14.25 Naši poslušalci čestitajo; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Napotki za turiste; 15.50 Radio danes, radio jutri; 16.00 Vrtiljak; 17.00 Studio ob 17.; 18.00 Pojemo in godemo; 18.15 Gremo v kino; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Vsa zemlja bo z nami zapela; 20.00 Uganite, pa vam zaigramo...; 21.05 Oddaja o morju; 22.15 Informativna oddaja; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 Iz glasbene skrinje; 23.05 Literarni nokturno Jean - P. Jouvet: Čačka.

SMUČARSKI SKOKI

31. NOVOLETNA TURNEJA

ZMAGOSLAVJE FINCA NYKAENENA

V včerajšnji tekmi v Bischofshofnu pa je osvojil 1. mesto Weisflog (NDR) - Veliko preobratov - Jugoslovani pod pričakovanjem

BISCHOFSHOFEN — Nadebudni skakalec NDR Jens Weisflog je zmagovalec zadnje tekme 31. novoletne skakalne turneje Intersport, Finec Matti Nykaenen skupni zmagovalec turneje, Norvežan Hansson novi rekorder (z znamko 110,5 m) prenovljene skakalnice, ki je včeraj doživela tekmo velikih preobratov. Jugoslovani imajo dva med trideseterico, Ulago in Tepeša, ki sta se tudi edina uvrstila v finalno serijo, kar pa je seveda še vedno daleč od načrta.

Ko je zjutraj še ležala megla na skakalnici, so mnogi prisegli, da vodilnega Finca Nykaenena nihče ne more premagati, kajti če je treba «tipati» med letom, ga ni večjega specialista od njega. Tako se je «pritipal» do naslova svetovnega prvaka v Oslu, pa letos do zmage na innsbruškem Bergislu.

Toda megla se je nato le dvignila, kar za Mattija ne bi smelo biti najboljše znamenje, pač pa bolj za njegovega edinega tekmeca za skupno zmago, Kanadčana Horsta Bulaua. Pa se je nato čisto drugače razpletlo, čeprav je Nykaenen v poskusni seriji izenačil rekord skakalnice s 108 m.

V velikem dvoboju je moral prvi skočiti Bulau. Bo ponovil enega izmed dosedanjih šestih skokov turneje, ali si bo privoščil kaj drugega, v slogu najboljših skakalcev, ki so na turneji drug za drugim zapravili kakšno veliko priložnost? Po stopinjah slednjih je šel Bulau — skočil je samo 97 m in na veliko razočaranje vseh, predvsem pa seveda sebe, dobil za to daljavo samo 105 točk, kar je praktično pomenilo slovo od boja za prvo mesto, za katerega je tako v skupni razvrstitvi ostal samo Nykaenen.

VRSTNI RED V BISHOFSHOFNU

1. Weisflog (NDF) 256,7 (109,5 - 110); 2. Hansson (Nor.) 249,7 (104 - 110,5); 3. Schallert (Av.) 248,4 (106 - 109); 4. Ostwald (NDR) 245 (109 - 104); 5. Kokkonen (Fin.) 242,4 (102,5 - 107,5); 6. Bergerud (Nor.) 241,2 (105,5 - 104); 7. Nykaenen (Fin.) 240 (105,5 - 106); 8. Braaten (Nor.) 239,1 (100,5 - 110); 9. Bremseth (Nor.) 237,9 (101,5 - 106); 10. Mobekk (Nor.) 233 (103 - 103,5); 28. Tepeš 220,2 (99,5 - 100); 29. Ulaga 219,5 (99,5 - 102); 70. Lotrič 81,9 (83); 77. Benedik 73,9 (80,5); 84. Žagar 58,2 (70).

SKUPNI VRSTNI RED 31. TURNEJE

1. Nykaenen 989,8; 2. Weisflog 972,2; 3. Bulau 960,9; 4. Bergerud 959,5; 5. Braaten 955,1; 6. Schallert 954,6; 7. Kokkonen 952,3; 8. Hansson 945,9; 9. Bremseth 936,9; 10. Ostwald 929,2; 30. Ulaga 814,8; 49. Tepeš 541,9; 64. Lotrič 392,2; 66. Žagar 358,6; 83. Bajc 190,6; 90. Benedik 73,9.

SVETOVNI POKAL

POSAMEZNO

1. Nykaenen 91, 2. Weisflog 60; 3. Bergerud 53; 4. Hansson 51; 5. Bulau 50: 6. Braaten 43; 7. Kogler 41; 8. Kokkonen 39; 9. Schallert in Bremseth po 34.

EKIPNO

Norveška 206; Finska 176; Avstrija 100; NDR 90; Kanada 50; Švica 20; ZRN 16; Italija 13; Poljska 9; ČSSR 9; ZDA 6; Francija 2.

zaradi divje vožnje in nespoštovanja drugih prometnih predpisov, je v nejgovem avtomobilu našla samokres. Spinsk je bil sicer kaj kmalu spet na prostosti, saj je odštel 1000 dolarjev kavcije, vendar zna imeti še težave, saj so ugotovili, da je bila pištola ukradena leta 1975 v Torontu v Kanadi.

Kačar profesionalec

BEOGRAD — Jugoslovanski boksar Slobodan Kačar bo 20. januarja podpisal pogodbo z italijanskim organizatorjem Sabbatinijem, s katero bo postal profesionalec.

Kačar trenutno trenira v Pesaru.

Miting v Indianapolisu

INDIANAPOLIS — Približno 400 plavalcev iz 17 držav se bo od danes do nedelje udeležilo velikega plavalnega mitinga v Indianapolisu v 25-metrskem bazenu.

Ne bodo pa nastopili sovjetski plavalci, pa tudi zahodnega Nemca Grossa in Kanadčana Davisa ne bo. Vseeno pa bo ta miting velike mednarodne vrednosti.

TOTIP

1. — prvi	1	X	
drugi	X	1	
2. — prvi	X	1	2
drugi	1	2	X
3. — prvi	X	2	
drugi	2	X	
4. — prvi	1	X	2
drugi	X	2	1
5. — prvi	2	1	
drugi	X	2	
6. — prvi	1	1	
drugi	X	1	

KOŠARKA

NAŠE EKIPE V RAZNIH PRVENSTVIH

Po praznikih zopet za točke

V promocijskem prvenstvu imajo borovci priložnost za zmago, Kontovelci in poletovci pa bodo pred težko nalogo - V minibasketu derbi

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Bor Radenska — CUS

Borovcem se ponuja izredna priložnost, da proti skromnemu moštvu CUS osvojijo novi prvenstveni točki. Naši košarkarji so namreč vsaj za razred boljši od jutrišnjih nasprotnikov.

Grandi Motori — Polet

Poletovci bodo igrali kar proti glavnemu favoritu za osvojitev končnega prvega mesta. Njihova naloga je zato izredno težka. Sicer pa so nas doslej poletovci že privadili na podvige...

Scoglietto — Kontovel

In pred težko nalogo bodo tudi Kontovelci, ki bodo gostovali pri Scogliettu, ki je na svojem igrišču v tej tekmi velik favorit za zmago.

MLADINCI

Deželno prvenstvo

Bor — Stella Azzurra

Borovci imajo v tem srečanju lepo priložnost, da osvojijo drugi prvenstveni par točk. Stella Azzurra namreč sodi med slabše ekipe tega prvenstva in če bodo borovci igrali z vsemi najboljšimi razpoložljivimi košarkarji, potem jim zmaga ne bi smela uiti.

Polet — Inter 1904

Inter 1904 sodi med boljše ekipe tega prvenstva in zato bodo poletovci res pred izredno težko nalogo. Inter 1904 namreč uvršča več odličnih posameznikov, poleg tega pa predvaja tudi zelo dobro skupinsko igro.

KADETI

Sokol — Scoglietto

V Nabrežini se obeta izenačen boj med Sokolom, ki je doslej zelo ugodno presenetil, in Scogliettom, ki pa je doslej razočaral. Scoglietto je namreč celo startal za osvojitev prvega mesta, moral pa se je zadovoljiti s skromnim izkupičkom. Zato ni izključeno, da bodo Nabrežinci tudi tokrat lahko pripravili presenečenje.

Bor A — Libertas

Tudi na «Prvem maju» se obeta zanimiv boj. Borovci doslej niso izpolnili pričakovanja, pa čeprav so startali z dokajšnjimi ambicijami, po drugi strani pa je Libertas zelo ugodno presenetil.

Bor B — Ferroviario

V tem srečanju borovci nimajo nikakršne možnosti, da bi lahko ugnali solidno peterko Ferroviaria. Kontovel bo tokrat prost.

DEČKI

V tem kolu so vse tri naše peterke brez možnosti za uspeh.

Kontovel A bo namreč v gosteh igral proti še nepremagati Servolani, Borovci bodo gostovali pri Don Boscu, druga Kontovelova postava pa pri moštvu Grandi Motori.

MINIBASKET

Bor — Sokol

V slovenskem derbiju na «Prvem maju» se bosta pomerili peterki Bora in Sokola. Pričakovati je ogorčen boj za vsak koš, saj sta si ekipi dokaj enakovredni.

Sežanski Kraški zidar pa bo igral proti ekipi Grandi Motori. Sežanci so v tem srečanju favoriti.

(M. R.)

Državno mladinsko prvenstvo

Jadran četrti

Po devetem kolu mladinskega državnega košarkarskega prvenstva so jadranovci na četrtem mestu lestvice.

IZIDI 9. KOLA

Jadran - Basket Time 95:86
AP Udinese - Bic 102:95
Casa Carrozziere - Arte 64:65
Udine BC - Italmonfalcone 78:77
San Benedetto prost.

LESTVICA

Bic	8	7	1	791:634	14
Ass. Pall. Udinese	8	7	1	807:619	14
San Benedetto	8	6	2	689:637	12
Jadran	8	5	3	691:630	10
Basket Time	8	4	4	716:716	8
Udine BC	8	3	5	555:655	6
Arte	8	2	6	557:701	4
Italmonfalcone	8	1	7	613:700	2
Casa carrozziere	8	1	7	530:653	2

DISCIPLINSKI UKREPI

Harper izključen

RIM — Ameriška igralca Kim Hughes (Bancoroma) in Mike Harper (Bic) sta kaznovana s prepovedjo igranja enega kola zaradi medsebojnega obračunavanja na tekmi Bancoroma - Bic. Disciplinska komisija pa je tudi kaznovala goriški San Benedetto z globo 600 tisoč lir.

Prvenstveni boji že tu...

Tudi za odbojkarice Kontovela Electronic Shop so se «počitnice» končale, saj jih že čakajo boji v C-2 ligi

Tako zagrizeni tudi v Recanatiju?

Jadranovci bodo morali jutri na težkem gostovanju proti moštvu Portorecanatija igrati izredno zagrizeno (kot na sliki med srečanjem z Maltintijem), če bodo hoteli osvojiti prepotrebni točki in se obdržati pri vrhu prvenstvene lestvice

SLOVENSKE ODBOJKARSKE ŠESTERKE V MLADINSKIH LIGAH

Doslej dokaj skromen izkupiček

Le Borove deklice so povsem izpolnile pričakovanja

Odbojkarsko prvenstvo dečkov in mladink je končano. V teh dveh konkurencah smo imeli samo tri zastopnike: Slogo in Bor pri dečkih ter Breg pri mladinkah.

DEČKI

V tej konkurenci so se potegovale za pokrajinski naslov samo štiri šesterke. Kot smo velikokrat doslej že pisali, to je tudi najboljši dokaz, da je moška odbojka v našem mestu ubrala rakovo pot. S tem, da se ne skrbi za naraščaj, ni mogoče pričakovati, da bo prišlo do preporoda tržaške odbojke — seveda moške — ki je po samo nekaj letih izrednega uspeha zabredla v anonimnost v italijanskem merilu. Kot kaže bomo izgubili še edinega drugoligaša, kar niso najboljši obeti.

Če se povrnemo k prvenstvu dečkov, je bil edini kandidat za pokrajinski naslov Inter 1904, ki je pri mlajših kategorijah v zadnjih letih dosegel velik uspeh. Mladi tržaški odbojkarji niso izgubili niti ene tekme. Drugi pa je bil Volley '80 Duke. Naša zastopnika pa sta se morala zadovoljiti z zadnjima mestoma. V slovenskem derbiju je bila Sloga v obeh srečanjih boljša od Bora in je tako osvojila 3. mesto. Odbojkarji obeh slovenskih ekip zaslužijo pohvalo, saj jih bo večina še lahko nastopila v tej kategoriji (letos letnik 1966 in mlajši) in s tem so obeti za bodočnost prav gotovo boljši.

KONČNI VRSTNI RED

1. Inter 1904 12; 2. Volley '80 Duke 8; 3. Sloga 4; 4. Bor 0.

MLADINKE

V tej konkurenci se je potegovalo za pokrajinski naslov pet ekip in Breg je kot edini branil barve slovenske odbojke. Šesterka Oma Olympic je tekmovala izven konkurence. Boj za osvojitev naslova je glede na precej različno kakovost odpadel na Inter 1904 in Breg. Žal pa so slovenske odbojkarice izgubile v obeh srečanjih s tržaško ekipo dokaj prepričljivo in tako so splavili po vodi vsi upi, da bi igralke iz Doline osvojile prestižno lovoriko v tej kategoriji tudi letos.

Na končni lestvici je osvojila prvo mesto Oma Olympic, ki pa glede na to, da članska ekipa nastopa v C-1 ligi, nima pravice igranja v tej konkurenci. Ostala društva na Tržaškem, ki nastopajo v višjih ligah, pa nimajo mladinskih ekip, ali bolje rečeno jih niso prijavile za mladinsko prvenstvo, da je ostala Oma Olympic sama in je tako tekmovala v tej konkurenci.

KONČNI VRSTNI RED

1. Oma Olympic 20; 2. Inter 1904 16; 3. Breg 12; 4. Le Volpi Gold Fassl 8; 5. Nuova Pallavolo Trst 4; 6. Prevenire 0.

DEKLICE

V tej konkurenci manjkata do konca pokrajinskega prvenstva še dve koli. Na samem vrhu pa ne more priti več do spremembe, saj je Bor še nepremagan in ima 4 točke prednosti pred Oma. Borovke pa so svoje najhujše nasprotnice dvakrat premagale in njihova premoč je bila očitna, saj so v desetih tekmah izgubile samo skromen niz. V preostalih dveh srečanjih se bo Bor srečal še z Bregom in Kontovelom Electronic Shop, obakrat v gosteh. Zanimiv bo razplet med Sokolom in Kontovelom Electronic Shop za osvojitev 3. mesta na končni lestvici, ker imata obe slovenski šesterki po 12 točk. (G. F.)

1. MOŠKA DIVIZIJA

Mossa — Juventina 1:3
(16:14, 6:15, 12:15, 9:15)

JUVENTINA: Malič, Cej, Vogrič, Devetak I., Brajnik, Devetak II., Devetak III.

TRENER: Aleksander Corva

V prvenstvu prve divizije so juventinci v tretji prvenstveni tekmi pospravili drugi par točk. S to zmago so med kandidati za osvojitev enega izmed treh mest, ki daje možnost za uvrstitev v nadaljnji del prvenstva. «Belo-rdeči» so po slabem začetku v nadaljevanju povsem nadigrali ekipo iz Mossa. V naših vrstah so se predvsem izkazali Ivo Devetak, Aleš Cej in Andrej Vogrič. (Ivan Plesničar)

NAŠ PRAPOR — SOČA 3:0
(5, 10, 11)
TORRIANA — OLYMPIA 3:0

DEČKI

Juventina — Krmin 3:0
(brez borbe)

Ekipa iz Krmina se ni predstavila na igrišče, tako da so juventinci po štirih tekmah zbrali štiri točke. Drevi bo v občinski telovadnici v Štandrežu s pričetkom ob 19.00 na sporedu domači derbi med Juventino in nepremagano Olympio. Tekma bi morala biti zanimiva, saj se tudi «belo-rdeči» borijo za visoko uvrstitev na lestvici. (I. Plesničar)

Danes igra za vas

Vojko Ražem

Vojko Ražem (letnik 1954) se je začel udejstvovati z nogometom pri Gaji. Leta 1972 je prestopil k Zarji, pri kateri je še danes steber moštva. Nastopal je tudi v reprezentanci ZSŠDI.

O letošnjem prvenstvu Zarje nam je povedal, da slab položaj na lestvici gre pripisati predvsem vrsti poškodb, ki so pestile ključne igralce v ekipi. Prepričan pa je, da bo ekipa v nadaljevanju prvenstva igrala očitno bolje in dosegla mesto na sredini lestvice.

Na vprašanje, zakaj igra Zarja veliko bolje na tujem kot na lastnem igrišču, nam je rekel, da je to odvisno le od zvrhane mere smole.

Glede končnega zmagovalca prvenstva pa meni, da bi morala to biti Muggesana, za drugo mesto pa ima po njegovem mnenju CGS nekoliko prednosti pred Primorjem.

Totocalcio

Avellino - Udinese	X		
Cagliari - Ascoli	X		
Cesena - Napoli	X	2	
Fiorentina - Pisa	1	X	
Genoa - Juventus	2		
Inter - Catanzaro	1	X	
Torino - Roma	1	X	2
Verona - Sampdoria	1	X	
Foggia - Catania	X		
Lecce - Milan	2		
Reggiana - Bologna	X		
Spal - Vicenza	1	X	2
Benevento - Salernitana	1		

(Prejšnji teden je sestavil stolpec Totocalcia nogometaš Gaje Enzo Pečar, ki je točno predvidel le pet izidov. Gre pa priznati, da je bilo presenečenj na pretek).

NAŠI NOGOMETAŠI V MLADINSKIH LIGAH • NAŠI NOGOMETAŠI V MLADINSKIH LIGAH

D. Sluga: Moji varovanci so pokazali lep napredek

Naš pregled mladinskih moštev nadaljujemo z Bregovo ekipo mlajših cicibanov. Trenerja ekipe Daria Slugo smo seveda vprašali za oceno prvega dela prvenstva.

«Moram reči, da sem zadovoljen z vsem, razen z rezultati, saj bi lahko imeli večji uspeh. Moštvo sestavljajo večina igralci, ki so letos prvič stopili na igrišče. Pokazali pa so napredek, saj so v kratkem času že osvojili nekaj prvin nogometa in se lahko že opazi tudi za oko lepo igro. Pohvaliti moram zato igralce, ki so zelo disciplinirani in imajo resen odnos do treninga, tako da delam z velikim veseljem. Glede rezultatov pa naj povem, da smo večkrat izgubili z minimalno razliko, ko bi sicer zaslužili boljši izid. Poleg tega ne smemo pozabiti, da so igralci otroci, ki niso ravno velikani. Zato tudi najboljši vratar je vedno nemočen pred streli, ki so usmerjeni točno pod prečko. Zato so rezultati večkrat zelo varljivi.»

«Kateri so, po vašem mnenju, razlogi, da je naš mladinski nogomet v krizi?»

«Mislim, da tiči glavni razlog v tem, da je premalo mladine, ki se bavi z nogometom. Zato je mogoče premalo izbire. Težko pa je reči, zakaj se mladi manj udejstvujejo z nogometom. Verjetno imajo številnejše možnosti za udejstvovanje, kakor jih je mogoče imela moja generacija. Poleg tega je treba reči, da nam nekakšno oviro postavlja tudi šola. Večina mojih igralcev ima na primer celodnevni pouk in otroci prihajajo na trening takorekoč direktno iz šole. To pa je seveda za nas velik problem. Poleg tega sem mnenja, da bi se morali nekateri starši le nekoliko bolj potruditi, da bi nudili svojim otrokom možnost športnega udejstvovanja.»

Ekipo mlajših cicibanov Brega sestavljajo

VRTARJA: Ivan Kralj, Marko Ota.

BRANILCI: Ravel Gombač, Mitja Gombač, Luki Zeriali, Enea Kosič.

NAPADALCI: Janko Švara, Edvard Zeriali, Erik Vodopivec, Mitja Lovriha, Aleš Groppazzi, Dimitri Rosso, Aljoša Mauri, Manuel Gigliofano, Erik Sancin.

DOSEDANJI REZULTATI: Breg - Inter S. Sergio 2:1; Opicina Supercaffè - Breg 4:2; Breg - Campanelle 0:1; Breg - Domio 1:2; Fortitudo - Breg 4:2; CGS - Breg 6:2; Breg - Chiarbola 2:5; Soncini - Breg 7:0.

POLOŽAJ NA LESTVICI: Mlajši cicibani Brega so v A skupini pokrajinskega prvenstva zbrali dve točki in so na sedmem (predzadnjem) mestu lestvice.

IGOR PAVLETIČ

Bregova ekipa najmlajših cicibanov

NOGOMET

Ferlaino dal ostavko

NEAPELJ — Predsednik Napolija Ferlaino je dal ostavko.

Kot je znano že od začetka prvenstva navijači Napolija so v njem «izsledili glavnega krivca» za slabe uspehe moštva.

ATLETIKA

Barie zmagal

PUNTA DE ESTE (Uruguay) — Tanzanijec Zacarias Barie je zmagovalec letošnjega teka sv. Fernanda. Na drugo in tretje mesto sta se uvrstila Brazilca Joao da Silva in Josè Fereira.

Spinks aretiran

PHILADELPHIA — Svetovnega prvaka v srednjetežki kategoriji (verzija WBA), 26-letnega Michaela Spinksa, so včeraj aretirali zaradi nedovoljene posesti strelnega orožja. Ko ga je policija, ki mu je sledila

ŠPORT PO SVETU • ŠPORT PO SVETU

Derbi Fordu

Ford — Berloni 99:70 (53:31)

CANTU' — V zaostali tekmi in derbiju 21. kola je sinoči Ford nepričakovano visoko premagal moštvo turinskega Berlonija.

V vrstah Forda je Riva dosegel kar 40 točk.

LESTVICA

Scavolini in Billy 32; Berloni in Bancoroma 30; Sinudyne in Ford 28 itd.

Rapident — Farrow's 81:77 (44:37)

LIVORNO — V zaostali tekmi 21. kola A-2 lige je sinoči Rapident po pričakovanju premagal moštvo Farrow's iz Firenc.

LESTVICA

Sav 34; Seleco, Bartolini in Brillante 28; Indesit in Rapident 26 itd. Farrow's je zadnji s 4 točkami.

S. Angelo — Roma 0:4

S. ANGELO LODIGIANO — V prijateljski nogometni tekmi je včeraj Roma premagala moštvo S. Angela s 4:0 (3:0).

V Val d'Iseru moška smuka za SP

MORZINE — Zaradi pomanjkanja snega sta odpadla moška smuka za SP v francoskem kraju Morzine.

Le-ta bosta v nedeljo in ponedeljek v Val d'Iseru.

Turnir za dvojice

LONDON — V drugem dnevu turnirja za moške dvojice sta Avstralca McNamara in McNamee premagala indijsko dvojico, ki jo sestavljata brata Vijay in Anand Armitraj s 6:4, 6:4, 6:4; Gottfried (ZDA) - Ramirez (Meh.) pa sta premagala dvojico Curren (Južna Afrika) - Denton (ZDA) s 6:4, 3:6, 7:6.

Italijani odlični

LAS PALMAS — Italijanska državna reprezentanca, ki jo vodita znana strokovnjaka Klaus Dibiasi in Franco Cagnotto, se je na tekmovanju v Las Palmasu odlično odrezala, saj je zmagala v vseh disciplinah.

IZ ŠPORTNEGA ŽIVLJENJA V BENEŠKI SLOVENIJI • IZ ŠPORTNEGA ŽIVLJENJA V BENEŠKI SLOVENIJI •

Hijacint Jussa: «Pričeti in izbirati primerne športne panoge»

V prazničnih dneh je značilno, da srečaš v Benečiji tudi «izseljence», ki želijo preživeti v ožjem krogu domačih prosti čas v zimskem obdobju . . .

To velja tudi za Hijacinta Jussa, katerega pravzaprav ne moremo imeti za «emigranta». Hijacint je namreč v stalnem stiku z domačimi . . . in to celo dvakrat, trikrat tedensko. Doma je iz Petjaha, mala vasica v Nadiških dolinah, na glavni cesti za mejni prehod pri Stupici. Drugače pa poučuje likovno vzgojo na slovenskih šolah v Gorici; bivališče pa si je «staknil» v Števerjanu.

«Kot vrsta beneških otrok sem prišel v goriški Dijaški dom, da bi lahko obiskoval slovensko šolo in se naučil slovenskega jezika,» je pričel s pripovedovanjem Hijacint Jussa. «Priznati moram, da ni bilo enostavno — star sem bil približno 12 let, slovenščine razen beneškega narečja nisem obvladal toda v novem okolju sem se dobro znašel. Večkrat mislim na mlada leta in povezujem te lastne izkušnje z mladimi otroki, ki stopajo po mojih sledeh . . . Trd rod smo Benečani . . . Po študiju sem našel zaposlitev na slovenskih šolah v Gorici in tu, kot vsi Benečani po svetu, sem «upam začasno». V vsem tem času pa sem obdržal redne in življenjske stike ne le z domačimi, temveč, lahko bi trdil, z vso domačo vasjo, s prijatelji, kar pomeni, da sem še vedno vaščan Petjana.»

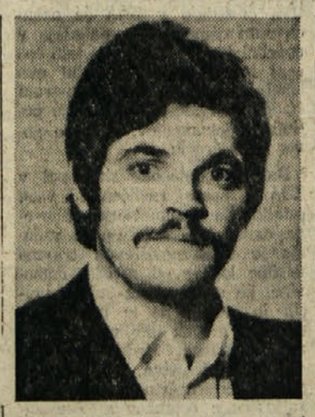

«Hijacint, ko si bil na slovenskih šolah, si se bavil tudi s športom, oziroma bil si dober atlet . . .»

«Bavil sem se z atletiko (tek, skok v daljino, kros) in to v okviru šolske dejavnosti. Delno sem se udejstvoval tudi pri ŠZ Dom. Najraje pa sem imel atletiko. Spominjam se še, ko sva s Pavlom Pivkom iz Kanalske doline (Žabnice) branila barve goriških slovenskih šol na Rojcah in se dobro odrezala . . . Lepi časi . . .»

«Kaj pa sedaj?»

«Delno sem opustil športno udejstvovanje,» je nadaljeval Jussa, «toda v domačem kraju, v Benečiji, se še vedno z družino, udeležujem raznih tekaških prireditev. Ni dolgo od tega namreč, ko sem pretekel kar 42 kilometrov dolgo progo. Rad hodim v hribe, član sem tudi Slovenskega planinskega društva iz Čedada.»

«Kako je, po tvojem mnenju, s telesnokulturno dejavnostjo v Benečiji?»

«Nedvomno bi bilo potrebno marsikaj spremeniti. V Petjahu od slovenskih organizacij imamo Glasbeno šolo, ki opravlja nadvse pomembno vlogo med mladimi. Glede športne dejavnosti moram priznati, da je nimamo. Moji sovaščani v glavnem 'brcajo' pri nogometni ekipi Valnatisone . . . Pred leti pa so bili storjeni določeni premiki na področju odbojke . . . Menim pa, da vsaj z enim športnim društvom, čeprav začasno le rekreacijskim, bi morali razpolagati. Otrok, mladih in tudi starejših ljubiteljev športa je precej. Upam si trditi, da so tudi dobri športni elementi . . . Treba je torej tudi pri nas začeti, izbrati pa je treba tudi primerne športne panoge . . .»

«Jussa, ti se baviš tudi s slikarstvom . . .»

«Res, rad slikam, saj je to tudi moj poklic: poučujem na šoli likovno vzgojo, obenem pa slikam in razstavljam . . . Benečani imamo vrsto umetnikov . . . in tudi v športu bi znali biti dobri 'umetniki' . . .»

«Za zaključek?»

«Želim le reči, da bi se rad vrnil v domači kraj. Sedaj, čeprav bivam na Goriškem, se imam za nekakšnega potujočega delavca. Če bodo dani pogoji (slovenska šola itd.) se bom rade volje ponovno in za stalno vrnil v Petjah, v Benečijo pod Matajur. In zakaj ne, tudi s športom (čeprav le rekreacijsko) se bom skupno z drugimi prijatelji in sovaščani, bavil.»

(I.K.)

NOGOMET

400. tekma Fillola

BUENOS AIRES — Ubaldo Fillol, vratar argentinske nogometne reprezentance, je včeraj odigral svojo 400. prvenstveno tekmo.

OBVESTILA

SPDT

obvešča smučarje, da je najavljeni smučarski izlet v Ravascletto za nedeljo, 9. januarja, zaradi pomanjkanja snega preložen na naslednjo nedeljo, 16. januarja.

* * *

SK Devin

obvešča smučarje in izletnike, da je zaradi pomanjkanja snega v nedeljo, 9. januarja, odložen izlet in tečaj na Trbižu. V primeru da se stanje izboljša, bodo zainteresirani obveščeni po Radiu Trst A ali pa lahko telefonirajo na številke 200236, 208551 in 212571.

* * *

ŠK Kras

sklicuje svoj 19. redni občni zbor v petek, 28. t.m., ob 20. uri v prostorih osnovne šole «1. maj 1945» v Zgoniku.

* * *

TPK Sirena

obvešča člane, da bo jutri ob 8.30 delovna akcija na društvenem terenu. Vabljeni!

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek
TRST Ul. Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije) TLX 460270
Podružnica Gorica, Drevored 24 maggio 1 Tel. (0481) 83382 (85723)
Naročnina
Mesečna 9.000 lir — celoletna 65.000 lir
V SFRJ številka 6,00 din, za zasebnike mesečno 100,00, letno 1000,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 140,00 letno 1400,00 din.
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 ADIT — DZS 61000 Ljubljana Gradišče 10/II, nad., telefon 223023
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 39.000 lir. Finančni 1.500, legalni 1.500, osmrtnice po formatu, sožalja 1.500 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 300 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 18%. Oglasi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.

Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PO VERIGI KRVAVIH ATENTATOV EKSTREMISTIČNE FLNC

Bliskovita zamenjava šefov varnostnih služb na Korziki

Bivši šef protigangsterske brigade Broussard poslan v Ajaccio za izrednega «komisarja republike»

(Od dopisnika Dela za Primorski dnevnik)

PARIZ — Po nizu atentatov, ki so znova razburkali Korziko, je pariška oblast slekla rokavice. Čez noč je zamenjala vse otoške šefe policijskih, žandarmerijskih, obveščevalnih in upravnih služb. Ekstremistična organizacija FLNC (fronta za nacionalno osvoboditev Korzike) je poslej tudi juridično protizakonita, v Ajacciu pa se je z zvenečim naslovom «komisarja republike» in z vojsko celinskih sodelavcev izkrcal sloviti policist Broussard, bivši šef protigangsterske brigade.

Lani so na Korziki našteli več kot osemsto atentatov, večidel v zadnjih dveh mesecih, ko je FLNC prelomila premirje, razglašeno pred predsedniškimi volitvami in podaljšano po Mitterrandovi zmagi. Vlada je menila, da bo s široko amnestijo obsojencev, zaprtih pod Giscardom, pomirila duhove. Povrh je Korzika prva od francoskih pokrajin dobila avtonomijo, saj so otočani že avgusta izvolili lastno skupščino. «Otok lepote» je tako postal preskusni kamen v Mitterrandovem procesu decentralizacije. Toda vladna politika je očitno spodletela.

Atentatov ni bilo samo vse več, temveč je začela teči tudi kri. Že pred meseci so ekstremisti ubili nekega legionarja (na otoku je zadnje in edino oporišče tujske legije), tik pred novim letom pa hudo ranili nekega veterinarja, ki ni hotel plačati «revolucionarnega davka». Korziški ekstremisti namreč po vzgledu baskovske ETA od trgovcev, obrtnikov in drugih premožnejših zasebnikov izsiljujejo precejšnje vsote denarja. Tarča so zlasti «tujci», t.j. Francozi s celine. V zadnjih dveh tednih je podtaknjeno plastično razstrelivo razdejalo niz lokalov in avtomobilov, napadena je bila celo neka žandarmerijska postaja na jugu otoka. Atentati in izpisana gesla so povrh dobivali resno rasistično noto (stari paroli «Francesi fora», Francozi ven, se je pridružilo še «Arabi fora», kajti na otoku živi in dela precej alžirskih priseljencev).

Krajevne oblasti in sile reda so bile nemočne: kot samo prebivalstvo, ki sicer obsoja nasilje in ki se je celo z demonstracijami izreklo za sožitje s «tujci», je tudi šleherni otoški funkcionar krvno zavezan prastarim pravilom o molčečnosti in solidarnosti. Prav zato je vlada v vsem državnem aparatu izvedla tako bliskovito čistko, da so mnogi funkcionarji o odstavitvi zvedeli — po radiu. Toda sam predsednik Mitterrand je v novoletnem intervjuju poudaril, da «ne more biti kompromisa, kadar je ogrožena nacionalna skupnost». Centralna oblast očitno želi v kali zatreti vsakršen poskus, ki bi Korziko privedel v položaj, podobnem bodisi baskovskim nemirom bodisi mafijskemu zakulisju v južni Italiji. Možno pa je, da so na štedilnik FLNC pristavile lonček tudi opozicijske politične sile, pač v okviru vsenacionalnih poskusov, da bi zlepa ali zgrda destabilizirale Mitterrandov režim.

Mnogi otoški politiki, tudi levičarsko usmerjeni, kljub vsemu resno dvomijo, ali bo z golo represijo moč rešiti položaj. Opozarjajo, da so v Parizu otoku resda podelili avtonomijo, vendar bolj ali manj papirnato, centralistične navade pa so ostale (nova pokrajinska skupščina nima recimo niti toliko denarja, da bi mogla najeti lastno strojepisko). Franciji pa zaradi korziških nemirov grozi neka druga nevarnost: utegne se namreč zgoditi — kot že za Giscarda — da bodo oblasti spričo slabih izkušenj na Korziki tudi v drugih pokrajinah zavrle oziroma odložile načrte o decentralizaciji, načrte, ki zaradi lanskega poraza levice na kantonalnih volitvah in zaradi gospodarske krize že tako ali tako ležijo v predalih.

VILKO NOVAK

V RAZBURKANEM MORJU V BLACKPOOLU

Štiri osebe utonile pri reševanju psa

Lastnika in tri policiste je morje pogoltnilo pred očmi množice opazovalcev na obali

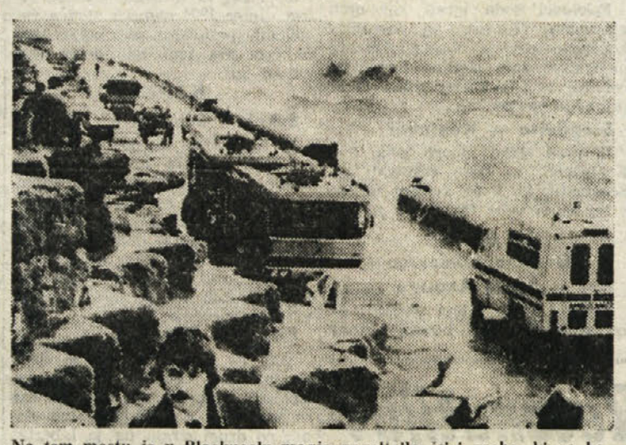

Na tem mestu je v Blackpoolu morje pogoltnilo štiri osebe, ki so hotele iz razbesnjenih valov rešiti utapljajočega se psička (Telefoto AP)

LONDON — Znano je, da so Angleži veliki ljubitelji živali, da bi kar štirje ljudje šli v smrt zaradi enega samega cucka, je pa le malo preveč tudi za še tako veliko ljubezen do štirinožcev.

Prav to se je pa zgodilo v Blackpoolu, kjer se je 25-letni turist Anthony Alistair skupaj z očetom in zaročenko ter s svojim psičkom sprehajal po obrežju in opazoval razburkano morje, saj so nekateri valovi merili v višino kar šest metrov. Anthony je v zabavo svojemu kužku metal kamne in ko je eden od teh nerodno odskočil in skončal v morju, psiček ni pomišljal: z dolgim skokom se je pognal za njim v morje. Tam pa ga je visok val v hipu odnesel delač od obale in ko je Anthony, ki je bil dober plavalec, to videl, se je slekel in se pognal za njim v vodo, vendar je tudi njega takoj močan tok odnesel od obale. Ker se je fant znašel v hudih težavah, mu je oče vrgel rešilni pas in poklical policijo. Ta je takoj prihitela in peterica policistov (vmes je bila tudi policistka) je, kljub opozorilom, takoj skočila v valove. Toda tudi oni so se kmalu znašli sredi razburkanih valov v velikih težavah, tudi njim so vrgli rešilne pasove, toda vrvi, s katerimi naj bi jih potegnili k obali, so bile prekratke. Pred večstoglavo množico, ki se je zbrala na obali, so uspeli rešiti le dva policista, ki ležita v težkem stanju v bolnišnici. Kasneje je prispel na mesto nesreče še helikopter, ki pa je do večera našel le truplo enega od policistov, ostale tri utopljence pa bodo naprej iskali danes.

Do te hude tragedije prav gotovo ne bi prišlo, če bi psiček ne skočil v vodo, po drugi strani pa je tudi res, da je bila vmes, s strani reševalcev, tudi dobršna mera lahkomiselnosti in neprevidnosti, svoj delež pa je gotovo prispevala tudi njihova pomanjkljiva tehnična opremljenost.

RAZGRETO JUTROVO - Piše L. Škoberne

Podpora arabskih držav Palestincem je ostala slej ko prej le v besedah

Prvi dnevi vojne v Libanonu so prinesli Palestincem potrditev, da se morajo v boju za svoje pravice nasloniti na lastne sile. V trenutku, ko so izgubljali ključne postojanke na jugu Libanona, so se drugi Arabci (v glavnem) zadovoljili z besednimi obsodbami izraelske agresije. Tudi libanonska armada ni resno posegla v boje, četudi je bilo med žrtvami veliko Libanoncev. Pravzaprav tudi ni mogla, saj je bila njena navzočnost v južnem Libanonu le simbolična, poleg palestinskih enot so imele tod glavno besedo muslimanske in levičarske milice. A tudi te niso mogle zaustaviti izraelskega vojaškega stroja. Tako so izraelski vojaki brez kakih posebnih težav zasedli tudi Mukhtaro, središče libanonskih Druzov. Zajeli so tudi voditelja nacionalne socialistične stranke in predsednika Nacionalnega gibanja Džumblata.

Sami Libanonci so s tesnobo pričakovali, da jim prihodnost prinese še bolj tragične preizkušnje. Uradni politiki so (podobno kot vodstvo PLO) pozivali Arabce, naj vendar storijo kaj, da se zaustavi izraelsko osvajanje libanonskega ozemlja. Toda bolj ko so izraelski tanki prodirali proti severu, bolj je bilo očitno, da Arabci nimajo moči postaviti se jim po robu. Sirci, ki so bili najbližje in se spopadom nikakor niso mogli izogniti, so se morali kar naprej umikati, in so pri tem izgubljali opremo in ljudi.

Izraelski vojaški stroj je deloval skoraj brez napake. Upoštevajoč obsežnost vojaških operacij, tudi izgube niso bile velike. Le Palestinci so se živo upirali, saj niso imeli kaj zgubiti. V pogovoru z enim od njihovih voditeljev smo slišali, da je zavest palestinskih borcev zelo visoka. O tem smo se mogli tudi sami prepričati. Kljub veliko slabšemu orožju je palestinska vojska delovala enotno in pri vojakih ni bilo zaslediti nikakršnega strahu. «Borili se bomo do zadnjega», mi je rekel eden od borcev Fataha.

Čeprav so izraelski uradni krogi vztrajno zatrjevali, da je njihov namen zgolj odstraniti «teroristične postojanke» v južnem Libanonu, je postajalo iz dneva v dan bolj očitno, da so cilji «operacije mir za Galilejo» veliko širši. Predvsem so Begin in njegovi somišljeniki hoteli po tej poti prisiliti Palestince, naj sprejmejo pogajanja o omejeni avtonomiji, sosednje arabske države (zlasti še Libanon) pa k mirovnemu sporazumu in «campdavidski zamisli» urejanja razmer na Bližnjem vzhodu. V bistvu je šlo za to, da bi se Palestinci odrekli svojim nacionalnim pravicam (zlasti še pravici do ustanovitve svoje države) in da bi se Arabci sprijaznili z razmerami (tudi ozemeljskimi) kakršne je Izrael izsilil v štirih vojnah (1948., 1956., 1967. in 1973.).

Res, da so Egipčanom aprila vrnili Sinajski polotok, kar so skušali predstaviti kot «veliko žrtev». Na drugi strani so si decembra 1981 prisvojili Golansko planoto in s povečanjem naselij na zahodnem bregu in v Gazi prisvojili dobršen del arabske zemlje. Ta usmeritev naj bi nazadnje pripeljala do priključitve tudi teh delov nekdanje Palestine. Arabsko prebivalstvo (kolikor bi ga še ostalo) bi bilo prisiljeno sprejeti omenjeno lokalno samoupravo, ki bi bila pristojna le za urejanje komunalnih in socialnih vprašanj. Beginova vlada sodi, da je to v skladu s «campdavidskim mirovnim procesom», ki so ga ob ameriškem pokroviteljstvu sklenili z Egiptom. Egipčani tako razlago zavračajo in pravijo, da je (četudi omejena) avtonomija Palestincev na zahodnem bregu in v Gazi korak k uresničitvi palestinskih narodnih pravic. Eden od najvidnejših egiptovskih politikov Osama el Baz, ki je «soavtor» campdavidskih sporazumov, je o tem rekel:

«Res je, da ti sporazumi izrecno ne govorijo o ustanovitvi palestinske države, temveč o avtonomiji palestinskega ljudstva na zasedenih ozemljih... Vsekakor pa ne zapirajo možnosti za uresničitev palestinske samoodločbe...»

Usoda palestinskega naroda in predvsem okoliščine, v katerih živijo Palestinci, je v mnogočem podobna židovski «diaspori». Povsod so le tujci, naselja, v katerih živijo, spominjajo na predvojne židovske gete v evropskih mestih. Pri tem se vsi Arabci zaklinjajo, da podpirajo pravični boj palestinskega naroda. S temi besedami na ustih je tudi pokojni egiptovski predsednik Sadat skušal opravičiti podpis mirovnega sporazuma z Izraelom. V svojem zgodovinskem govoru pred člani izraelskega kneseta (parlamenta) 20. novembra 1977 je egiptovski predsednik poleg drugega rekel:

«... Miru ni mogoče doseči brez Palestincev. Bila bi velika napaka z nepredvidljivimi posledicami, če bi skušali obiti to dejstvo. Ne bom govoril o dogodkih, ki so sledili Balfourovi deklaraciji, saj dobro poznate dejstva. Če je po vaše zakonito, da ste ustanovili vašo domovino na ozemlju, ki vam ni v celoti pripadalo, boste toliko bolj razumeli vztrajanje palestinskega ljudstva da ponovno ustanovi svojo državo na svoji zemlji...»

Kljub takemu utemeljevanju poti v Jeruzalem je bila Sadatova odločitev za Arabce in še posebej za Palestince pravi šok. Kar verjeti niso mogli, da se je Sadat odločil za ta korak, ki so ga Arabci vsi po vrsti imenovali za izdajo 30-letnega boja proti sionizmu. Na drugi strani je egiptovski predsednik odkrito priznal, da mu drugega ni preostalo. Arabci so bili vojaško prešibki, da bi mogli preprečiti izraelske namere. Povrhu vsega je največje breme vojaškega soočanja z Izraelom nosil Egipt, ki je gospodarsko šibak, arabska pomoč pa je bila vseskozi nezadostna.

Težko je zadeti pravo resnico o odnosih med Arabci. Na eni strani vsi po vrsti govorijo o skupnih težnjah in skupnem sionističnem sovražniku, na drugi pa se med seboj kar naprej prepirajo in pogosto tudi vojskujejo. Zanimivo je tudi, da kljub mnogoterim razlikam in nasprotjem še zmeraj govorijo o arabskem narodu kot nekakšni skupnosti, ki je interesi posameznih držav ne morejo ogroziti. Tudi vojna v Libanonu po svoje ponazarja to nasprotje. Medtem ko so izraelski tanki hrumeli po libanonskih cestah, so arabski politiki vsak po svoje skušali dokazovati, kako so neomajno na strani žrtev izraelske agresije. A kljub temu se vse do odhoda palestinskih borcev iz Libanona ni mogla sestati Arabska liga, ki poseblja povezanost arabskega sveta. Po podpisu mirovnega sporazuma med Izraelom so Arabci Egipt izključili iz svojih vrst, a so zavoljo tega postali še šibkejši, kakor so bili.

Doslej je bilo njihovo najuspešnejše orožje zoper izraelske napadalnosti nafta, ki so jo uporabili po oktobrski vojni 1973. A današnje gospodarske in politične razmere v svetu onemogočajo, da bi znova z nafto zavarovali svoje interese. Industrijsko razvite države so se z varčevanjem, preusmeritvijo na druge energetske vire in z zalogami zavarovale pred novim «naftnim šokom». Cena nafte je na svetovnem trgu celo nižja od one, ki velja za uradno. Celo taka radikalna država kakršna je Libija, mora svoje «črno zlato» prodajati pod ceno.

Arabski svet je zelo obremenjen tudi z vojno med Iranom in Irakom. Desetine milijard dolarjev so že porabili za vojskovanje, ki mu še zmeraj ni videti konca.

Vse te okoliščine neposredno vplivajo tudi na možnosti reševanja palestinskega vprašanja. PLO, ki je v svetu (z izjemo v ZDA in — seveda — v Izraelu) sprejeta kot zakonita zastopnica palestinskega ljudstva, mora z veliko politične veščine krmariti med vsemi temi nasprotujočimi si interesi arabskih držav. Toliko bolj, ker vse po vrsti zatrjujejo, da jim je boj za uresničitev palestinskih pravic vodilo v mednarodnih odnosih. Seveda nas ne sme presenetiti, če si te pravice različno predstavljajo in ni malo ocenjevalcev bližnjevzhodnih razmer, ki menijo, da tudi mnogim arabskim politikom ni do tega, da bi se ustanovila samostojna palestinska država. Zakaj takrat, ko bi se to zgodilo, bi izgubili pomemben spodbujevalec notranje stabilnosti v arabskem svetu, saj bi imeli Palestinci možnost sami odločati o svoji usodi. Zdaj takih okoliščin še ni in zato mora Jaser Arafat mnogokrat krmariti palestinsko barko med čermi arabskih nasprotij in prepirov. To je še toliko težje, ker imajo domala vse pomembnejše arabske države «svoje» organizacije v okviru PLO.

PRVA LETOŠNJA TISKOVNA KONFERENCA RONALDA REAGANA

Izza previdnih ameriških stališč veje zmerna nagnjenost k dialogu

Reagan za dobro pripravljeno srečanje z Andropovom
Rahel optimizem za letošnja gospodarska gibanja v ZDA

WASHINGTON — Ameriški predsednik Ronald Reagan je svojo prvo letošnjo tiskovno konferenco v pretežni meri posvetil notranjim gospodarskim vprašanjem ZDA, medtem ko je glede mednarodnega položaja in še posebno odnosov do vzhodnega bloka, v bistvu ponovil doslej izražena stališča.

Ko je govoril o popuščanju mednarodne napetosti, se je ameriški predsednik vendarle zdel nekoliko popustljivejši do Sovjetske zveze: izrazil je svojo pripravljenost na srečanje z novim voditeljem Kremlja Andropovom, ki je nedavno izrazil enako pobudo. Vendar pa so za Reagana potrebne temeljite priprave, da bi točno določili, o čem naj bi voditelja obeh velesil razpravljala in kaj naj bi sklenila. Sicer pa je Reagan opozoril, da je bil že pripravljen na srečanje z Brežnjevom preteklo jesen v palači OZN, vendar mu je načrte prekrižala bolezen sovjetskega voditelja.

Mirovnih predlogov varšavskega pakta, za katere je izvedel le nekaj ur pred tiskovno konferenco, šef Bele hiše ni želel podrobno komentirati. Dejal je, da gre za preveč svežo pobudo, ki jo je prav gotovo treba najprej podrobno preučiti in se o njej posvetovati z atlantskimi zavezniki. Mimogrede se je Reagan dotaknil Andropovih izjav o nadaljevanju pogajanj za omejevanje strateškega oboroževanja, ki jih je brez nadaljnjih komentarjev označil za ugodne. Na vztrajne zahteve novinarjev pa je ob zaključku konference še dodal, da je vodja ameriških pogajalcev v Ženevi, Edward Rowny, zaupljiv do možnosti sporazuma pred zaključkom pravkar začetega leta.

Na vprašanje o verodostojnosti «bolgarske sledi» v preiskavi o atentatu na papeža, je ameriški predsednik previdno odgovoril s slavospevom na račun italijanskih preiskovalnih organov, ki da so svoje «velike sposobnosti že dokazali ob primeru Dozier» in da torej ne kaže drugega, kot počakati na njihove dokončne izsledke. Šele takrat bodo ZDA podale svojo sodbo o zadevi, ki bi v primeru potrditve domnev utegnila imeti posledice na svetovni ravni.

Glede bližnjevzhodne krize je Reagan opozoril na Habibovo novo vrnitev na prizorišče, zaradi katere je moral ameriški posredovalec skrajšati svoje počitnice na Floridi. ZDA žele čimprej doseči popoln umik vseh tujih sil iz Libanona in to je njihov odgovor na natolcevanja o zastoju ali celo propadu ameriške mirovne pobude na Bližnjem vzhodu, je dodal Reagan.

Na številna vprašanja o ameriških gospodarskih problemih, je šef Bele hiše taktično odgovoril s podatkom, da je nov predlog državnega proračuna še v pripravljalni fazi in ga bodo kongresu predložili šele konec meseca. Zato je tudi zavrnil celo serijo polemičnih vprašanj o smernicah gospodarsko-finančne politike v letu 1983, z izgovorom da ni še nič določenega niti na področju izdatkov za oborožitev. Vztrajal pa je pri trditvi, da se gospodarski položaj kljub težavam ne slabša, ampak se, nasprotno, izboljšuje. Ključne točke ameriške «Reaganomics» torej ostajajo nespremenjene: zagotovitev zadovoljevanja človeških in obrambnih potreb, stremljenje po uravnovešanju državnega proračuna, nižanje obrestnih mer ter skrb za trajno in zdravo rast gospodarstva. Ameriški predsednik pa je vendarle moral priznati, da je za zmanjšanje primanjkljaja treba znižati izdatke: nanašal se je seveda na tiste s socialnega področja in tako vnaprej zvalil odgovornost za primanjkljaj na demokratsko opozicijo v kongresu v primeru, da bi ta zavrnila njegove predloge o novih omejitvah javnih izdatkov.

Otroci zdomcev ne bodo smeli k staršem v ZRN

BONN — Zahodnonemški notranji minister Friedrich Zimmermann je včeraj ponovno branil svoj predlog, da bi otrokom tujih delavcev starejšim od 6 let prepovedali prihod v Zvezno republiko Nemčijo. Proti temu predlogu niso samo tuji delavci zaposleni v ZRN, temveč tudi socialdemokrati in celo vladni partnerji demokristjanov liberalci. Zimmermann je zagovarjal ustavnost svojega predloga s trditvami, da bi prihod šoloobveznih otrok v ZRN povzročil težave predvsem otrokom. Iz dosedanje prakse pa je razvidno, da se taki otroci že po dobrem letu prilagodijo novim razmeram in jeziku ter se aktivno vključijo v nemške šole.

IOR nima srečne roke

LOS ANGELES — Vatikan je zaprosil center Simon Wiesenthal univerze Yeshiva iz Los Angelesa, naj mu posreduje dokaze o obtožbah proti nemškemu bankirju Hermanu Absu, ki so ga pred kratkim imenovali za člana posvetovalnega sveta vatikanske banke IOR. Center Simon Wiesenthal je pred tednom dni zahteval, naj Vatikan prekine odnose z Absom, češ da je bil pomembna osebnost v tretjem rajhu.

Novi «komisar republike» za Korziko Broussard (Telefoto AP)

Razstava ob jubileju slikarja Mihe Maleša

LJUBLJANA — *Ob 80-letnici rojstva Mihe Maleša, enega od najbolj plodnih slovenskih slikarjev in grafikov, so v ljubljanski Moderni galeriji in v mali galeriji odprli veliko retrospektivno razstavo. S svojim ustvarjanjem polnih 60 let je Maleš pustil viden pečat na straneh slovenske in jugoslovanske likovne umetnosti.*

Kot umetnik, organizator, publicist, urednik in založnik je ogromno storil za popularizacijo slovenske umetnosti. Njegova pot je tekla od Prage do Nemčije in Pariza, oplajal se je v Italiji, se obogatil z ekspresionizmom, kubizmom, nadrealizmom, simbolizmom, hkrati iskal navdiha pri slovenski ljudski umetnosti in se ustavil na meji, kjer se svet z resničnosti prevesi v simboliko in sanje.

O opusu Mihe Maleša je na slovesnosti, ki jo je jubilant dočakal čil in poln ustvarjalne moči, spregovoril direktor Moderne galerije Zoran Kržišnik. V počastitev Maleševe obletnice sta pripravili razstavi še Društvo slovenskih likovnih umetnikov in Maleševa galerija v Kamniku.

JURE PENGOV

V društvu Ivan Trinko razstava o emigraciji

ČEDAD — *Danes ob 18.30 bodo na sedežu društva Ivan Trinko v Čedadu slovesno odprli fotografsko razstavo Izseljenec Nadiških dolin, ki jo je v okviru praznovanja Dneva emigranta pripravil fotografski krožek KD Rečan s sodelovanjem društva Ivan Trinko.*

Slike, ki so jih člani fotokrožka zbrali po vseh vaseh Nadiških dolin, prikazujejo razna obdobja, od druge polovice prejšnjega stoletja vse do šestdesetih let, v katerih so se pojavili emigracijski tokovi v Benečiji. Zajeti so najpomembnejši aspekti življenja izseljenca: delo, prosti čas, praznovanja v družini itd. V posebnem odseku obravnavajo žensko emigracijo.

Na ta način želijo prireditelji dati svoj prispevek k zgodovinski in družbeni osvetlitvi pojava izseljeništva, ki je globoko zaznamoval družbeno strukturo Benečije. Razstavo, ki bo odprta do 15. januarja, bo predstavil član fotokrožka Pier Paolo Sdraulig.

V ŽARIŠČIH NAPETOSTI - Piše Pavel Stranj

V ameriških getih je spet izbruhnil požar

Zadnje dni leta 1982 so v ZDA, točneje v znanem letoviščarskem mestu Miami, na polotoku Florida, izbruhnile manifestacije črnega prebivalstva. «Neredi», kot se običajno ožigosajo protesti manjšin, so izbruhnili, ko se je med črnopoltim prebivalstvom razširila vest, da je policija v mestu ubila črnopoltega mladeniča. «Neredi» so izbruhnili le tri kilometre od kraja Liberty City, kjer je bilo maja leta 1980 v podobnih manifestacijah ubitih 15 oseb. Tudi takrat so temnopolti meščani napadli belce, ko so izvedeli, da je sodišče oprostilo štiri policaje, ki so do smrti pretepli nekega temnopoltega zavarovalniškega agenta.

Ti «neredi» ali «manifestacije», kakor koli jih že imenujemo, niso nenaden izbruh neke neznane ali čisto iracionalne sile, dejanje posameznih kriminalcev, kot jih prikazujejo nekatera poročila. Take manifestacije so izraz velike napetosti, ki tli pod navideznim mirom in ki izbruhne, ko iskra sproži nakopičeno jezo.

Podobnih in tudi večjih nemirov je bilo že veliko in ob vsakem valu je washingtonska vlada imenovala posebno komisijo, ki naj bi preučila razloge napetosti in svetovala primerne rešitve. Take komisije so znane že iz leta 1919, 1943 in 1967. Neredi pa se še pojavljajo, kar pomeni, da razlogi za napetost očitno niso bili še odpravljeni.

Razumevanje ameriške prebivalstvene problematike ni enostavna zadeva. Prebivalstvo je namreč zelo raznoliko; a prvim priseljencem, ki so bili anglosaksonskega porekla, je v teku treh stoletij uspelo ohranit prevlado nad ostalimi. To jim je uspelo predvsem z uravnavanjem pritoka novega prebivalstva, ki ni smelo nikoli presegati naravnega prirasta domačega prebivalstva in tudi ni smelo bistveno spreminjati njegove rasne strukture. Zlasti v začetku tega stoletja je vladajoča skupnost poskrbela z omejevanjem priseljevanja, da niso prevladali slovanski in mediteranski (italijanski in španski) priseljenci.

Vključevanje teh priseljencev je navadno potekalo preko vmesne faze «geta», to je zaprte skupnosti priseljencev, ki je v ZDA še za eno ali dve generaciji živela, kot da bi se še nehajala v stari domovini. Za zelo važno komponento ameriškega prebivalstva pa geti niso bili prehodna postaja v vključevanju v širšo družbo, ampak končna postaja, slepa ulica; to je usoda črncev.

Poleg temnopoltega prebivalstva obstajajo v ZDA še nekatere manjšine, ki se nahajajo v podobni, hudi situaciji; taki so vsaj Portoričani in ilegalni mehiški priseljenci, tako imenovani «indocumentados», ker nimajo potrebnih dokumentov, a tu bo govor le o črncih.

Razvoj temnopolte skupnosti v ZDA je precej različen od vseh ostalih. Za razumevanje njihovega današnjega položaja in vzdušja je treba upoštevati travmo nasilne ločitve od afriške domovine, ko so lovci na sužnje uničili in razbili ne le posamezne družine, ampak tudi cela plemena in kulture. Sledilo je dolgo obdobje suženjstva, ko so beli gospodarji načrtno nadaljevali razkrajanje ostankov afriške zavesti, kulture in dostojanstva. Kjerkoli se je med skupino sužnjev pokazala težnja po oblikovanju neke strnjenosti, so jo razbili. Zakoni, cerkev in vojska so skrbeli, da je ta sistem deloval in vrsto generacij ni smelo črno prebivalstvo poznati ne družine ne lastne družbene ali kulturne strukture.

Tudi po osvoboditvi še dolgo ni prišlo do neke črnske gospodarske in politične oblasti, ki bi dajala temnopoltemu prebivalstvu tudi značaj neke družbene skupine. Brez stare, uničene kulture, brez neke nove in brez vloge subjekta v ameriški tekmovalni družbi so črnci vedno bolj zaostali. Zaradi propada starega plantažnega gospodarstva na jugu ZDA se je več kot polovica temnopoltih Američanov preselila na sever, v velika mesta, saj danes živi v mestih več kot tri četrtine Američanov, a tu se je njihova nerazvitost izrazila v odrinjenosti v revne predele velemest, v gete. Zaradi slabe izobrazbe so večinoma bili le nekvalificirani delavci in te je avtomatizacija ameriške industrije vedno znova odrivala v brezposelnost, v bedo, v podhranjenje, kriminal in uživanje mamil.

Ta mehanizem se je za trenutek zataknil sredi šestdesetih let. Leta 1964 so izbruhnili prvi veliki nemiri v getih v Chicagu, Harlemu in Philadelphii. Naslednje leto v Wattsu in Los Angelesu. Temnopolto prebivalstvo je razvijalo vedno bolj neko lastno samozavest, ki so jo mnogi pripisovali vzporedni vietnamski vojni. Septembra 1966 je nastalo gibanje «Stranka črnih panterjev za samoobrambo», ki je pomenilo nov korak na poti emancipacije. Razvijala se je mlada črnska inteligenca, ki je povezala izkustvo zaporov in nauke univerz.

Gibanje črnih panterjev se je razvijalo v senci močnejšega gibanja nenasilne temnopolte emancipacije, ki ga je vodil pastor Martin Luther King, Nobelov nagrajenec za mir. A po njegovem umoru (aprila 1968), podobno kot po umoru Malcoma X (februarja '65) je radikalna organizacija dobila še večjo težo. V black panterje se je zlilo več črnskih organizacij in čeprav stranka ni štela nikoli več kot 5.000 članov, je obetala, da postane povezovalec vseh ali vsaj večine ameriških črncev in mnogih belih radikalov, kar bi ji dajalo izredno politično moč. Proti tej perspektivi je nastopila vlada in sprožila svojo akcijo, ki jo je poznejša ameriška komisija Church razkrila v mnogih podrobnostih. Akcijo, ki je dobila naziv «Cointelpro», je vodila zvezna policija FBI. V nekaj letih je bilo ubitih 31 vodilnih aktivistov črnih panterjev in nad 1.000 zaprtih. V organizacijo je bil vnešen razkol in leta 1971 je dejansko ni bilo več. Bobby Hutton, Mark Clarck, Fred Hampton, George Jackson in drugi so bili ubiti v raznih okoliščinah; Stokely Carmichael, Aldridge Cleaver, Huey Newton in Bobby Seale in drugi prisiljeni v emigracijo.
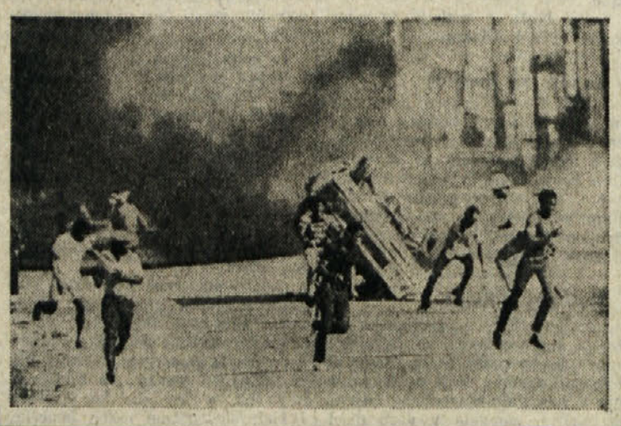
Za nekaj časa je zavladal v ameriških getih mir, a nedavne manifestacije kažejo, da ta navidezni mir ni pomenil mirovanja. Zrasla je nova generacija mladih temnopoltih prebivalcev geta, ki so v sedanji ameriški krizi zaposlenosti in krčenja skrbstvenih fondov gotovo spet najbolj prizadeti. Kaže da ubijanje in odstranjevanje voditeljev ni «končna» rešitev črnskega ameriškega vprašanja. Rešitev bo lahko prišla le s strani samega temnopoltega prebivalstva, ko se bo lahko gospodarsko in družbeno dovolj razvilo, da bo v prvi osebi upravljalo svojo usodo in svojo rast. Dokler mu bo cela Amerika to preprečevala, bodo «neredi» in upori neizbežni.